

„Novi čas“

NOVI ČAS

List stane

Izjema vsak petek ob
12. uri dopoldne. Ured-
ništvo in upravnništvo je
v Gosposki ulici št. 6,
drugo dvorišče.

za celo leto . . . . 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo . . . . 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 26

V Gorici, 28. junija 1912.

Leto III.

Odpor!

Nezaslišana so bogokletstva, ki jih je »Soča«, to nizko in prostaško glasilo goriškega svobodomiselstva, drznilo spraviti med naše ljudstvo. Kristusa, našega Boga in Izveličarja, se je drznila oskruniti in preklinjati; in svoja bogokletstva se je drznila razširiti po deželi, da se jih ljudje naučijo in da po zgledu njenem skrunijo in kolnejo Stvarnika nebes in zemlje, svojega Boga in Izveličarja....

Zadnje v verski zavesti še ne zamrlo srcé mora ob tem vnebo kričečem dejstvu svetega srda vzrojni ter vsplamneti k odporu in slovesnemu protestu!

In prišel je odpor, ognjen in odločen. Začeli so govoriti **Kras, Vipavsko, naša Brda in naše Gore. 16. t. m.** so protestirali v **Tomaju**; v nedeljo **23. t. m.** so protestirali na javnih shodih v **Velikem Dolu, v Rihenbergu, Branici, Ajdovščini, Št. Florjanu**; protestirali so istega dne v **Batujah, Kamnjah, Črničah, Ročah, in 26. t. m.** v **Šmarji** in glasen klic obsodbe in ogorčenja je zvenel od vseh strani proti bogokletni bisavi goriške »Soče«. Stotine in stotine so se s studom in gnevom obračale od stranke, čije glasilo je list bogokletnikov in se z ljubeznijo ozirali k Kristusu, ki si ga je to glasilo drznilo onečastiti. Ljudje so jokali svete jeze, ko so slišali, kako je bilo po tem glasilu razžaljen Kristus — naš Bog in Izveličar; ljudje so stiskali pesti, ko so izvedeli, kako bogoskrunsko je bil od goriške »Soče« oblaten Oni, ki je v neskončni ljubezni umrl za nas na križu in nam s svojo smrtjo otvoril pot do sreče in raja. En klic našega ljudstva se je razlegal od Krasa do Gora in od Brd po Vipavski dolini; temu glasnemu klicu je dala duška naslednja resolucija, sprejeta povsod od zborovalcev enoglasno med navdušenjem in svetim ogorčenjem:

1. slovesno protestiramo, da so se mogla in smela priobčiti v »Soči«, glasilo goriškega svobodomiselstva, bogokletstva najnižje vrste, s katerimi se Božja Oseba našega Izveličarja nezaslišano oskrunja in onečašča, in po katerih se verska zavest katoličanov kruto izziva in žali;

2. slovesno obžalujemo, da so se našli na Slovenskem listi, ki so tista bogokletstva razširili z očitnim namenom. Božjo

Osebo našega Izveličarja izročiti zasmehu in sramotanju, katoliško ljudstvo pa zavesti v nevero;

3. hkrati pozivljamo vse dobromisleče, da na nezaslišane žalitve svobodomiselnega časopisja proglasijo neizprosni boj proti istemu časopisju, pri nas na Goriškem pred vsem proti »Soči« in proti vsem, ki to časopisje podpirajo ali širijo. Obenem pozivljamo vse katoliško misleče Slovence, da naročajo in bero izključeno katoliške časopise.

Ti pa slovensko katoliško ljudstvo na Goriškem delaj v smislu te resolucije, in skrbi, da bo odmevala kakor poletni grom po celi deželi! In zatorej si spet pokličij v spomin, da je bogoskrunsko »Soča« glasilo tudi liberalnih in svobodomiselnih učiteljev v deželi, ki jo vzdržujejo in podpirajo s tistim denarjem, ki ga Ti tako težko služiš... To »Soča« vzdržujejo in širijo tisti liberalni in svobodomiselni učitelji, ki jih Ti plačuješ in katerim izročuješ celo svojo nedolžno deco v pouk in vzgojo. Ali se ne treseš ob misli, kaj bo z nedolžnimi otroci v rokah onih ljudi, ki berô in podpirajo in širijo nezaslišana bogokletstva brezverske »Soče«? — Proč od njih in ne samo proč, ampak breobzirno proti njim in proti vsem, dokler bode ta bogoskrunski list prihajal v njih roke in dokler bode njih glasilo!

Od evharističnega kongresa.

Mi Slovenci bomo pri niem še na poseben način zastopani. Prejšnjo soboto je deželni odbor kranjski na predlog deželnega glavarja dr. Šusteršiča soglasno sklenil, da se dežela Kranjska kot skoinsko katoliška dežela udeleži kot taka mednarodnega evharističnega kongresa na Dunaju. Posebno odposlanstvo se poda v imenu cele dežele h kongresu. Na čelu odposlanstva bo sam deželni glavar. Dežela Kranjska, dežela slovenska, je izmed vseh avstrijskih dežel prva, ki je storila tak sklop!

Sijaj, s katerim se bo razvila procesija pri evharističnem kongresu, se kaže v vedno večji luči. Sprva je bilo določeno, da se cesar in člani cesarske rodbine ne

udeležijo procesije, ampak do bodo samo prisostvovali slovesni sv. maši pred dvorno palačo; toda na lastno željo se bodo udeležili osebno tudi cele procesije od cerkve sv. Štefana dalje. Cesar in člani cesarske hiše bodo spremljali Najsvetejše v dragocenih slavnostnih vozovih. Zaradi tega bodo tudi kardinala von Rossum-a, ki bo nosil Najsvetejše, vozili v nalašč za ta namen prirejenem slavnostnem vozu cesarice Marije Terezije. Dvorno spremitvo cesarjevo se bo udeležilo procesije deloma v vozovih, deloma na konjih. Od članov cesarske rodbine bodo pri procesiji samo moški. Slovesna sv. maša se bo vršila pred dvorno palačo ob 12^{1/2} opoldne. Dalje je javilo do sedaj svojo udeležbo pri procesiji poleg 7 kardinalov že 70 škofov, 100.000 moških udeležencev pri procesiji je tudi že zagotovljenih. Procesija se bo pomikala dalje v vrstah po 16 môž ter bo tvorila tri ure dolg sprevod, kar bo nekaj velikanskega. Prijave prihajajo v tem času na Dunaju od vseh strani. Iz Prage se jih je do sedaj naznanilo 2000. Že sedaj se je razprodalo več pristopnic, kakor pred štirimi leti v Kölnu na Nemškem, kjer so jih prodali 80.000.

Visokoškolski dijaki bodo v procesiji imeli posebno skupino, kjer bodo zastopani tudi naši katoliški slovenski visokošolci. Snloh imajo visokoškolski dijaki odlično mesto pri kongresu: Zato imajo tudi svoja zborovanja, svoje posebne nastope, in svoje posebno skupno sv. obhajilo.

Tudi na Goriškem se veselo gibljemo. Bogoslovci poidejo številno h kongresu: častno bodo pri niem tudi naši srednješolci zastopani. Nekatere vasi pošljejo na Dunaj po 10 do 15 zastopnikov. Žal ne bo gotovo nobenemu, da je sklenil iti na Dunaj, da bi tam pomagal proslavljati Kristusa v sv. R. T. — Veliki, sveti in veličastni dnevi nam zrejo nasproti!

Vojna med Italijo in Turčijo.

Zadnji teden je na bojiščih razven majhnih prask potekel mirno. V Tripolitaciji je sedaj silno vroče, zato so Turki ra-

čunali, da bo italijanska vojska v tem času počivala, a še pretekli teden, 17. t. m., so se Italijani izkrkali pri Misrati in zavzeli strategično zelo važno postojanko. Turki o takih laških vsehpeh nečejo ničesar vedeti in navadno pošiljajo v svet samo nasprotna poročila, tako da so se že začeli nad njimi hudovati svetovni poročevalni uradi.

Sploh se svobodomiselnih mladoturški vladi ne godi dobro. Te dni ima zopet opraviti z Albanci na Balkanu. V mestu Monastir je sedem častnikov in nad sto vojakov dezertiralo k Albancem — bili so domačini, ki so morali služiti v turški vojski. Pod prejšnjim sultanom so bili namreč Albanci popolnoma prosti. Državi niso plačevali nikakih davkov, njihovim sinovom ni bilo treba iti k vojakom, pač pa je bilo vse moštvo doma oboroženo od pete do glave. Nova mladoturška vlada jim je sedaj vse te pravice vzela in jih glede na dolžnosti izjednačila z vsemi drugimi turškimi državljani. Najbolj holi svobodne narode to, da morajo v vojaške, kjer pa turški častniki zelo krivično ravnao ž njimi. — Najtežja dela in najslabšo hrano imajo kršćanski vojniki v turški armadi. Zato čitamo, da jih dan za dnem mnogo pobegne v sosednje države, tudi v našo Hercegovino prihajajo in tožijo čez slabo ravnanje ž njimi. Poroča se, da so Turki že precej pobeglih albanskih vojakov vlovili; turška vlada je zelo ojačila vojaštvo v okraju Monastir, da prepreči kakšno morebitno ustaio.

Turško vojno brodovje se je hotelo v egejskem morju postaviti v bran in napa-

sti poedine italijanske vojne ladije, ki tam krožijo. Tu pa so zopet velevlasti posegle vmes, češ, da bi trpela trgovina, in turška vlada, ki sama dobro ve, da je nje vojno brodovje popolnoma za nič, je ukazala svojim ladijam, naj se lepo skrijejo v Dardanele.

Dne 18. t. m. je končal rok, do katerega so morali vsi italijanski podaniki zapustiti Turčijo in vse k nji spadajoče dežele. Največ jih je pribežalo v Italijo, kjer vlada in druge javne korporacije skrbe zanje. Salezijanski zavodi so sprejeli mnogo otrok izgnanih rodbin, dokler si iste ne opomorejo v domovini.

O mirovnikih posredovanjih se mnogo govori, a miru le noče biti. Ruski list »Nowoje Wremja« poroča, da se bodeta tudi nemški cesar in ruski car ob svojem bližnjem sestanku v finskih vodah razgovarjala o tem, kako končati to dolgotrajno italijansko-turško vojsko.

Po svetu.

Dan, ki bo v zgodovinskem oziru Avstrije zelo važen, je 25. junija. Ta dan je bila namreč sprejeta **brambena predloga**, za katero se je bil v našem in v ogerskem parlamentu hud in dolgotrajen boj. V prihodnih številki priobčimo natančne podatke o tej vojaški postavi. Najbolj čudno vlogo pri sprejemu te predloge so igrali dalmatinski poslanci, ki so hoteli prisiliti vse Jugoslovane, da z obstrukcijo preprečijo to predlogo radi **hrvaških razmer**; tam doli na Hrvaškem je še vedno tiranski Ču-

vaj na krmilu vlade, v zadnjem času se pa slišijo iz zelo visokih krogov, da so Čuvaju ure že štete. Ker bi bil pa prehod iz nepostavne vlade v ustavno za razne mažarske velikaše neprijeten, pride menda na banski prestol nek general, ki bi bil Hrvat in bi polagoma odstranil vse protustavne odredbe, ki jih je izdal Čuvaj. Kakor se vidi, so imeli naši poslanci prav, ko so sklenili delati na tihem proti Čuvaju, ker bi z obstrukcijo služili le mažaronom. Hrvatom pa škodovali. — Na Balkanu se Albanci spet čudno gibljejo: da bi turška vlada Albance pomirila je sklenila poklicati v ministerstvo za vsak albanski okraj tujezemskega nadzornika, nad katerimi bi imel vrhovno oblast eden angleški inšpektor. Ti nadzorniki bi imeli skrbeti, da se izpelje polagoma reforma po vsej Albaniji. Da bi se pa z vrhovnim angleškim nadzornikom utrdila na Balkanu Angleži, je pač jasno, zato mora Avstrija skrbeti, da v pravem času protestira proti temu. — Na Portugalskem kjer vladaio sedaj framasoni ni še vedno miru. Na mejah se zbirajo pristaši prejšnjega kralja, v notranosti dežele pa so še vedno nemiri in štrajki, ki povzročajo sponade delavcev z vladnimi vojniki. Celo v glavnem mestu, Lizboni, so se ob stavki uslužbencev mestne železnice vršili na cestah hudi boji, kjer je bilo več ranjenih in tudi 2 osebi ubiti. — Tudi na Kitajskem, kjer so revolucionarji pred kratkim izgnali vladarsko rodbino, ni vse mirno: te dni je celo pobegnil iz prestolnega mesta ministerski predsednik, ki se je bal nove ustaie. Je pač stara resnica: Revolucija rodi novo revolucijo.

Listek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽE F SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

Skušala mi je ugovarjati, češ, da gre Braunšvajški vojvoda z Avstrijci, Prusi in plemenitaši kralju na pomoč. Krvavo se bo maščeval nad Jakobinci. Kralj bo zadobil zopet vso prejšnjo oblast in plemiči zopet prejšnje predpravice. Vse pojde zopet v lepem starem redu naprej. „Potem te povišajo,“ je dejala, „in praznovali bomo veselo svatovščino — če pojde vse po sreči,“ je pristavila z nekoliko tišjim glasom; „ker oče je tudi rekel, da moramo biti pred prihodom rešiteljev pripravljani, da divje izbruhne revolucija. Oh, da bi se že vse srečno končalo!“

Tedaj so se odprla markisova vrata in stari Valduler je privedel pravnika v sobo. „Gospod Pikoteri,“ se je obrnil do malega možička, čegar zgrbančeno obličje so skoro do polovice zakrivali veliki naočniki z modrimi stekli. „Gospod Pikoteri,“ je znova začel markis Valduler, „tukaj vam predstavljam svoja bodoča zeta, gospoda barona Rudolfa Redinga, stotnika švicarske straže Njegovega Veličanstva, kateri naj ima od dne svoje poroke z mojo hčerjo Marto ime Reding-Valduler in grb, kakor ga zato določijo kraljevi grbar“ — tu se je pravnik tako globoko priklonil, da so mu naočniki skoro padli z nosa — „in gospoda — hm — Muosa, majorja v švicarski straži Nj. Veličanstva, kateremu upamo v bližnjem času, ko se zopet vpostavi stari red v Franciji, izposlovati plemenitaško pismo z ozirom na njegove velike zasluge.“

(Gospod Pikoteri se je zmerno priklonil proti meni, tako da niso bili naočniki tokrat v nobeni nevarnosti, da bi padli z njegovega nosu). Plemič Muos, kakor ga že zdaj lahko imenujemo, popelje mojo mlajšo hčer Izabelo pred oltar“.

Ko naju je tako slavnostno predstavil, smo sedli za mizo, ob gornjem koncu markis, njemu nasproti pravnik in na obe strani po eden par. Gospod Pikoteri je tedaj razložil svoje papirje in začel čitati neskončano listino spisano v najbolj zaviti pisarniški francoščini. Čeravno sem zelo nategoval ušesa, sem stvar razumel komaj napol.

Šlo se je za neke vrste povero, katero je hotel ustanoviti markis za svojo starejšo hčer. Izabela naj bi dobila 100.000 livr in dosmrten delež, najini otroci določene dote, jaz pa bi lahko vžival od dosmrtnega deleža svoje žene, moji sorodniki pa naj bi ne prejeli čisto ničesar. To vse je bilo, kakor sem rekel, s tolikimi zavitimi izrazi in stavki zapleteno, da sem zvedel pomen le po daljšem vpraševanju.

Gospod Pikoteri se ni mogel načuditi, da ne razumem njegove francoščine, ki veda vendar po vseh sodnijah in markis je postajal nepoterpežljiv radi mojega popraševanja.

„Jaz menim, da že razumeš pomen, pa si gotovo malo razočaran. „Kaj?“ je vskliknil, „ti si pač mislil, da dobiš kar polovico in pojdeš potem iz dežele. Kaj ne? To pa ni moj namen. Ti ostaneš v kraljevi službi in Izabela ne zapusti Francoske.“

„Svoji nevesti sem povedal, da ne razvežem zaroke radi kakega denarja“, odvrnil sem jaz tudi nekoliko vznevoljen. „Toda mislim sem vendar, da bo delitev pravičnejša.“

„Kaj? Pravičnejša?“ se je zavzel Valduler in žila na čelu se mu je napela. „Pravičnejša? Jaz delam z Marto kakor s starejšim sinom in z Izabelo kakor z mlajšim. Je-li to nepravilno? Še besedo in ovržem tvojo zaroko!“

Že sem hotel odgovoriti, toda Izabela me je rahlo sunila in pogledala s svojimi lepimi očmi tako proseče, da sem besedo požrl in rekel: „Prosim, da mi oprostite. Hotel sem to omeniti le radi svoje prihodnje žene. — Kaj pa, če se razmere tako zasukajo, da bi v Francoski ne bilo moči ustanoviti kake povere (fidejkomis) in da bi o službi v kraljevi vojski ne bilo niti govora?“

Stari markis je skoro padel s sedeža. „Kaj?“ je vskliknil, „ti si upaš le izreči misel, da bi mogla podleči sveta stvar Nj. Veličanstva?“

In vojvoda Braunšvajski je z 20.090 plemenitniki in 80.000 Avstrijci in Prusi že na poti proti Parizu! Stojte takorekoč že pred mestnimi vrati! Gospod lajtnant, rešili ste mi sicer življenje, a ne poznam več vašega mišljenja!“

Vseeno sem ostal pri tem, da je le pametno, da računa tudi na to, kar se mu zdi najnevarnejše. V tem sta me podpirala tudi Reding in gospod Pikoteri. Pravniki mi je celo izrazil svoje priznanje radi te bistroumnosti in je prosil oprostjenja, da ni že sam mislil na to. Kar se tiče te točke, bo želje gospoda markisa sestavil na posebnem pristavku, ki ga upa izdelati v dveh treh dneh in lahko potem vsa pogodbo skupaj prinese podpisat.

Valduler se je hotel že jezen dvigniti in je polglasno zmirjal svojo neumnost, ki je dala pisarju priložnost za novo delo in nove stroške. Tedaj pa je stavil Reding ta čuden predlog. „Jaz mislim, da gremo nasproti krvavemu odločilnemu boju, predno se posreči Braunšvajskemu vojvodi, da pride do Pariza. Kaj se zgodi pri tem nam, je v božjih rokah. Zato bi jaz prosil, da bi podpisali predloženo pogodbo šele po prihodu vojvode in ko bo revolucija že premagana.“

S tem pa ni bil markis na noben način zadovoljen. Baš radi tega, ker se mu zdi zelo verjetno, da tokrat pade v boju za kralja, hoče videti pred svojo smrtjo vse vrejeno. „Pojutranjem izgotovite vaš pristavek, gospod Pikoteri. Potem ob 8. uri tukaj podpisemo in kmalu nato naj se praznuje svatba. Tako hočem. Gospod Pikoteri mi je povedal, da je pri švicarskem polku za vojaškega duhovnika neki kapucin, ki ni bil primoran priseči na brezbožno ustavo. Zakoni, ki jih pred njim sklepajo vojaki polka, so veljavni državno in cerkveno. On naj vas tukaj poroči. Jaz sem seveda upal, da doživim prav slovesno poroko v cerkvi pred škofom. Toda zdaj mora kapucin opraviti slovesnost. Vojska je vojska! In s tem konec!“

Markis se je dvignil in ločili smo se, ker je bilo že pozno. Moje slovo od Izabele je bilo bolj hladno. Spoznal sem jo bil s čisto nove strani in hotel sem se zato še premisliti, ali se smem tako naglo zvezati z njo z nerazrušljivimi vezmi.

XXXVII.

Naslednji dnevi.

Ker smo vsi vojaki vsak hip pričakovali povelja pod orožje, nismo smeli častniki več prenočevati v svojih zasebnih stanovanjih v mestu, marveč smo se morali podati v razne vojašnice. Jaz sem odšel v vojašnico, kjer je bival polkovnik Bachmann. Reding me je spremljal. Iz srca sem mu čestital k sreči, ki mu je padla v naročje. Stresel mi je roko in rekel: „Damian, vem, da misliš pošteno. Toda sreča, ki mi jo hoče nakloniti Valduler, ni zame. Določeno slutim, da ne preživim viharja, ki bo zadivjal. Govoriti hočem z njim, da v slučaju moje smrti prepíše povero na Izabelo in tebe.“

„Tvoje slutnje so neumne! sem odgovoril. „Grozna soparica, ki leži nad mestom, ti vzbuja tako težke misli. Saj pa bi se res človek skoro zadušil! Poglej črno plast oblakov na zahodu, kako zmiraj bolj zagrinja nebo! Kmalu bomo imeti strašno nevihto! Pomudiva se še malo tu v drevoredu na zraku, kajti gori v vojašnici mora biti nezno. — Kar sem hotel reči: o kakem prepisu povere na Izabelo ne more biti govora; markis se nikdar ne odloči zato, da bi pravico, ki misli da gre starejši hčeri, prenesel na mlajšo. Razun tega ti ho-

čem še zaupno povedati, da nikakor še nisem tako zatrdno sklenil vzeti Izabele, vsaj tako naglo ne.“

„Damian — tedaj je vendar-le kriva delitev. —“

„Krivico mi delaš, Rudolf! Kakor bi mi bila lepa svota ljuba radi moje bolne matere in mojega botra, ki je v denarni zadregi, vendar ne bo to nikdar odločevalo pri meni. Toda misel, da bi moral opustiti vrnitev v Švico in se za vse življenje zavezati v kraljevo službo ter se za stalno tu naseliti — ne vem še, ali se za to odločim! Mislim, da bi me tudi ponudba povere ne zvalila, če bi se moral za vedno odreči ljubi domovini. Saj imam vendar še vedno dolžnosti do svoje drage bolne matere, ki bi se je ne upal spraviti tako slabotne v Pariz.“

„Kaj misliš tedaj storiti? —“ „Zaenkrat odložiti zaroko. Moram priti pred vsem na jasno, kakega značaja je Izabela. Nisem imel prav za prav prave priložnosti, da bi jo natančneje spoznal.“

„Ona je dobra in nedolžna — toliko ti lahko zagotovim jaz. Menim, da ti postane ljubezniva in zvesta žena, četudi ni morda tako globokega duha kakor moja Marta. Dalje moraš pomisliti, da bo Valduler po svoji navadi smatral za razžaljenje, če boš brez tehtnih vzrokov zahteval, da se stvar odloži. Mislim, da se hočeš umakniti, ker ti ženitvena pogodba ni všeč.“

„To mi je najneprijetnejše pri vsej stvari! Toda naj misli nazadnje, kar hoče; jaz se ne morem odločiti, da bi se za stalno tukaj naselil in Izabela mi mora vsaj obljubiti, da hoče biti zadovoljna tudi s skromnimi razmerami, ki jih ji lahko ponudim v Švici. Kdo ve, kako dolgo bodo tukaj še trajale blesteče razmere! Jutri ji mislim pisati pismo v tem smislu in veselilo bi me, če bi ga ti sam nesel tja in Marto naprosil, da govori zame.“

Reding je rekel, da je pripravljen to storiti. Tedaj pa so zašumele prve kaplje po listih velikih divjih kostanjev, pod katerimi sva hodila sem in tja. Grom, ki je donel iz daljave, je prihajal bliže; blede bliski so švigali skozi črno plast oblakov, ki so se vedno bolj širili nad mestom. Čudno je šumelo in vršalo se ozračje, ko ni še nobena sapica vznemirjala drevesnih listov. „Zdaj je tu“, je rekel Reding. „Požuriva se!“

V par skokih sva bila v vojašnici. Tedaj se je tudi ulila ploha, izprva navpično. Naenkrat pa je začelo tuliti v ozračju, kakor, da bi se bilo odprlo peklo. Orkan je udaril v glave bližnjih dreves, jih zgrabil, vrteč in tresčil na tla, da so zahreščala. Toča in dež sta šla zdaj skoro vodoravno, pomešana z opekami. Ni bilo posameznih bliskov, marveč kar vzdržema se je svetilo; poleg tega je rohnelo in bobnalo gromenje, kakor da bi hotelo nebo uničiti pariško mesto.

Vojaki, ki so gledali ta izbruh naravnih moči, so vsi zavzeti dejali, da niso še videli kaj takega v svojem življenju — Bog da hoče brezbožen Pariz pokončati, kakor je Sodomo in Gomoro, je dejal vrli Franc Miler iz Ura in se zaporedoma prekriževal. Še Bruner, ki je stal zraven, in ki je navadno zmiraj zbijal šale s svojimi pobožnejšimi tovariši, je bil zdaj tih. Šele ko je čez dobro uro minila glavna nevihta, se mu je vrnila prejšnja lahkomišljenost. Povedali so, da se je mesto vnelo na več krajih; tedaj je rekel Bruner: „Če je le udarilo v prave kloštre — k pobožnim jakobincem namreč.“

Stopili smo gor do strešnih oken, da bi pogledali po pogoriščih in smo samo v Parizu našli 40 do 50 mest, odkoder se je dvigal plamen proti nebu. Bila je najstrašnejša nevihta, kar jih pozna zgodovina. Zares smo mislili, da je čas milosti potekel in da hoče Gospod obračunati z grešnim mestom, predno bi prihodnji dan naložil na ulegovo vest novo strašno krivdo. (Dalje prih.)

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Kojsko. Po dolgem odmoru imeli smo dne 23. t. m. zopet predavanje v našem društvu. Govoril je predavatelj o liberalizmu in njegovem pogubnem vplivu na versko mišljenje. Želeli je, da bi se vršila bolj pogosto predavanja in da bi se jih društveniki udeleževali v obilnišem številu. Enkrat za vselej bodi povedano, da ima k predavanju vsak pristop, bodisi otrok, mladenič, dekle, mož ali žena. Toraj pri vsakem predavanju napolnite dvorano.

V kratkem priredi naše društvo veselico, pri kateri se bo igrala igra »Divji lovec« in se bo najbrže vršila dne 7. julija. Pričakujemo velike udeležbe!

Št. Ferjan. V nedeljo je bil tu obč. zbor podružnice »Slov. Straže«. Udeležba je bila mnogoštevilna. Govorila sta dr. Česnik in nadučitelj Likar, prvi o narodnoobrambenem delu sploh, drugi o njegovi potrebi za Brda. Vpisalo se je 23 novih članov. Naj bi se po vseh Brdih, naših narodnih mejah zavarovale obrambene postajanke »Slov. Straže«!

Novo društvo. Na Kregolišču pri Komnu se ustanovi dne 7. julija katoliško slovensko izobraževalno društvo. Bog daj,

da bi tudi to društvo dvigalo svoj prapor v čast božjo in blagor domovine!

Fojana. Veselica Marijine družbe v Fojani z igro »Smrt Marije Device« se ponovi na praznik sv. Petra in Pavla v soboto ob 4^{1/2} popoldne. Na obilen obisk se uljudno vabi! Pomnoženi program, oder okusno olepšan — prostor prezračen.

Volče. Kat. slov. izobr. društvo v Volčah bo imelo v nedeljo dne 30. t. t. m. pop. takoj po blagoslovu svoj redni občni zbor v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Predavanje o pomenu društva. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Volčani, udeležite se v obilnem številu! Člani in nečlani, posebno mladi vsi!

V Bovecu bo v soboto dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne občni zbor »Slov. Straže« pri Ekselzu.

Zavedni Slovenci pridite kar v najboljšem številu da pomagamo po svojih močeh našim zatiranim bratom Slovincem. Kdor se osebno ne more udeležiti naj pa pošlje kak prispevek. Zavedajmo se da smo rojeni Slovenci in ne dopustimo da nam naši navadni nasprotniki jemljejo našo zemljo in ljudstvo. — Odbor.

Kozaršče pri Vočah. Kat. slov. izobr. društvo »Mengore« na Kozaršču priredi prihodnjo nedeljo t. j. dne 30. t. m. pop. ob 4 in pol urah v društvenih prostorih predavanje, katero bo imel g. govornik iz Gorice. K obilni udeležbi vabi odbor.

Solkani. V nedeljo po blagoslovu imamo občni zbor naše »Hranilnice in posojilnice«. Po tem občnem zboru pa bode predavane Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva, ki se vrši v društvenih prostorih.

Javen shod je sklican za dne 29. tm. v Vitovlje k cerkvi sv. Petra ob 3¹/₂ uri popoldne.

Nasa mladina.

Novo dijaško podporno društvo se snuje v Pragi; to društvo ima namen podpirati katoliške dijake slovanskih narodnosti. Ker se bo skupnost obstoječega »Podpornega društva za slovenske visokošolce« radi svobodomiselnosti nestrpnosti slovenskih radikalnih dijakov v kratkem razbila, bodo slov. kat. dijaki brez podpornega društva če gori omenjeno društvo ne bo vdobilo dovolj podpore. Zato priporočamo, da se odzovejo blagi dobrotniki klicu tega snujočega se društva ter pošljejo kak dar na naslednji naslov: Podpurny fond zemské Rady katolíku v Cehjch, Praga II. Myslikova ul. č. 5.

Iz seje Podzveze Orlov. V nedeljo je imela Podzveza svojo sejo. Izmed veliko važnih sklepov omenimo le te: 1. Vsa okrožja naj predložijo kratka poročila vsakokratnih sej Podzvezi. Mirenko okrožje naj skliče svoj občni zbor v kratkem, da se poživijo delovanje odsekov! 2. Okrožja naj izvrše revizijo v svojih področjih in pošljejo Podzvezi poročila v 2 mesecih, da se na podlagi teh določi napredek in stanje odsekov. Na mesto odstopivšega požrtvovalnega preds. br. prof. Novaka, ki radi stanovskih dolžnosti ne more biti v odboru, se izvoli br. dr. Česnik, za popreds., br. K. Terčič. Okrožja in odseki se pozivljajo, da se drže natančno Podzvezinih določil in poslovnika, ker le tako bomo nezmagana četa! — Nazdar!

Srednje Vipavsko okrožje Orlov sklicuje svoj redni občni zbor dne 29. t. m. na praznik sv. Petra in Pavla v Batujah ob 3¹/₂ popoldne v telovadnici. Na svidenje! Na zdar!

Brisko okrožje Orla ima dne 30. t. m. sejo na Dobrovem pri g. Reja. 1. Določitev okrožnega nastopa. 2. Evharištičen kongres. 3. Nastop v Kronbergu.

Poziv na tekmo. Na razne opazke glede telovadne prireditve v Črničah dne 16. jun. odgovarjam s tem, da pozivljam vse telovadce črniškega odseka »Sokol« na tekmovalno telovadbo za dne 7. VII. t. l. Prosim enega odposlanca »Sokola«, s katerim se glede kraja, ure, tekmovalnih sodnikov in drugih podrobnosti natančneje domenimo. A. Peršič, načelnik »Orla« v Črničah, dne 25. VI. Na svidanje! Na zdar!

Iz Šmartna v Brdih. Pri procesiji na praznik sv. R. Telesa se je neki starešina iz Imenja močno spodtikal nad našimi vrlimi Orli češ, da nimajo mašnih bukev pri sebi in kazal svojo pobožnost s tem, da je še druge motil. Bode ga namreč kakor purana v oči rudeča orlovska srajca. Svetujemo mu pa temu občinskemu starešinu naj si prvič sam mašne bukve pripravi, Orli jih že imajo, in tako naj daje lep zgled občinstvu.

Iz Šmartna. Pretečeno nedeljo smo obhajali običajno slovesnost s procesijo. Vdeležili so se razen domačih »Orlov« tugi Orli iz Medane in Dobravega, za kar se jim tem potom zahvaljujemo. — Nazdar!

Vseslovenskega mladeniškega shoda v Ljubljani ne bo in to zato, ker imamo ravno letos drugo slavnejšo prireditev v naši Avstriji: svetovni evharistični shod na Dunaju. Kdor je mislil iti v Ljubljano na mladeniški shod in si je zato kaj prihranil bi bilo prav lepo, da bi šel na Dunaj! Posebno našim fantom »Orlom« priporočamo da se udeleže te velikanske in sijajne prireditve.

Zgonik. Nedeljska veselica »Marijine družbe« z zanimivo igro: »Dve materi« je vspela jako dobro. Da bo vstreženo tudi onim, ki niso mogli udeležiti, se veselica ponovi z istim vspehom v nedeljo dne 30. t. m. Začetek ob 4. uri popoldne.

Delavski vestnik.

Jugoslovanska strokovna zveza je imela preteklo nedeljo svoj obč. zbor v Ljubljani. Zdaj šteje po vsej Sloveniji 45 plačilnic in skupin s 2542 člani. Pisarna je sprejela 1138 dopisov, rešilo se jih je 1110, vabil in okrožnic se je razposlalo 320. Shodov je bilo 62. Prejemkov je imela 20480 K 66 vin., izdatkov pa za bolniške, brezposelne in izredne podpore 8332 K 52 vin. Rezervni zaklad je znašal zadnjega dec. 1911 l. 17.802 K 92 vin.

Zadružništvo.

Čepovan. Občni zbor tukajšnje hranilnice in posojilnice bo v nedeljo 7. julija t. l. popoldne ob 3. uri v župnišču s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva in nadzorstva; 2. potrjenje računa za l. 1911; 3. volitev načelstva in nadzorstva; 4. slučajnosti. Ob ednem bo imel g. Premrou gospodarsko predavanje, katerega naj bi se vdeležili somišljeniki v obilnem številu.

Lokve. Občni zbor tukajšnje »Kmečko delavske hranilnice in posojilnice« se bode vršil dne 7. julija t. l. ob 10ih dopoldne v župnišču. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Potrditev rač. sklepa za l. 1911. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi Načelstvo.

Proti pijančevanju.

Abstinentje so imeli pretečeno nedeljo svoje zborovanje v Ljubljani. Za treznostno gibanje, ki je velikanskega gospodarskega, verskega in narodnega pomena, so se storili važni sklepi. Proti pijančevanju in razuzdanosti je treba odločnega upora povsod, tudi na Goriškem.

Dopis iz nekdanj slov. Šmohorja na Koroškem.

Piše slovenski fant-vojak.

Čenjeni urednik!

Čudno se vam bode zdelo, ker od vsih strani dobite kako poročilo od naših fan-

tov, le od nas planincev nič. Kot Vam je znano je bila naša stotnija premeščena od 27. k 4. planinskemu polku, ter je 10. jan. t. l. odrinila v Hermagor (Šmohor) na Koroško. Šmohor je mali trg, ki je sedaj popolnoma ponemčurjen. Večino prebivalstva tvorijo vojaki, katerih je tam dva bataljona. Spomladi se preselijo stotnije vsaka zasé na poletna bivališča v Alpe ob avstrijsko-italijanski meji. Naša stotnija je letos nastanjena v St. Lorenzen, malo vasico ob koroško-tir.-italijanski meji. Kake tri četrt ure od tu je vas Luggau, kjer je sloveča božja pot. Tam se je pred nekaj leti zgodila strašna nesreča. Neko noč se je nad vasjo utrgal velik plaz, ki je podsul več hiš in mnogo ljudi je našlo smrt v razvalinah. Do italj. meje pelje sedaj ozka pot, a nekdanj je peljala lepa cesta, ktere sledovi se še dandanes poznajo. Ljudstvo je tu večinoma ubožno. Žita pridelajo komaj za potrebo, sadja jako malo in še to pozno dozori. Možki delajo večinoma v gozdih, a polje morajo ženske obdelovati. Nekaj dobička prinaša ljudem živinoreja, ker tu je mnogo pašnikov. Vročine ni tu nobene, ker stanujemo 1132 m nad morjem in tava mo skorjo vsaki dan po snegu.

Kar nas je ostalo zvestih krščanskim načelom, in orlovskim idejam, jih moramo mnogo preslišati od svojih tovarišev, kar je sploh navada pri vojaki; edino dobro je to, da nimajo nad nami neomejene oblasti. Bratom Orlom in sploh vsem, kateri so našega mišljenja, ter bodo letos oblekli vojaško suknjo priporočam, naj nikar ne zatajé svojih krščanskih načel, ker ni res, da mora vsak, kateri hoče pri vojaki kaj veljati, zatajiti svoja načela, kar se žalibog često dogaja.

Za danes končam. Ako je Vam, gosp. urednik po volji se o priliki še kaj oglašim. Vsem Orlom v domovini bratski pozdrav!

I p a v s k i.

Opomba uredništva. Z velikim veseljem smo priobčili ta dopis, ki nam dokazuje kako ostanejo slovenski Orli tudi pri vojaki zvesti svojim načelom! Izkreno nas bo veselilo, če nam spet v kratkem času pošljete kak dopis o tamošnjih razmerah. Nazdar!

Novice.

Na kanonični vizitaciji se mude te dni Nj. Eksclenca prevz. knez-nadžkof. Dne 24. t. m. so delili zakrament sv. birme v Mirnem in Sovodnjah, 25. v Biljah, 26. v Vrtojbi, 27. v Renčah. Jutri obišejo Št. Peter, 30. Prvačino in Gradišče, 1. julija pa Vogersko.

Kakor čujemo, sprejema povsod ljudstvo svojega Nadpastirja z veseljem in velikim spoštovanjem. Dal Bog, da bi škofove besede prihajajoče iz skrbnega očetovskega srca, tudi našle pot in obrodile obilen sad v srcih njihove črede!

Gosp. dr. Hilarij Zorn c. kr. profesor na realki je bil odlikovan s častnim naslovom šolskega svetnika. Čestitamo!

Priprave za mestne volitve v Gorici so ustavljene. Vzrok je ta, da se magistratovci pri razpisu volitev niso držali postavnih predpisov. Med tem, ko določa

te dni pisal cesarju pisma, da čast tajnega svetnika (t. j. najvišje odlikovanje, ki ga je zmožen avstrijski državljani) ponižno polaga nazaj v roke cesarja zato, ker je vlada, posebno predsednik parlamenta Tisza, ravnala z njim tako grdo. — Važen je se-

stane, ki se danes vrši v Balti. Port med nemškimi cesarjem Viliemom in ruskim carjem Nikolajem II. Gotovo se bodeta vladarja veliko menila o italijansko turški vojski, ki že tako dolgo straši vso Evropo. Le želeli je, da bi ta nesrečna vojska ven-

dar enkrat končala. Kako je Turčija v slabih razmerah, nam dokazuje sicer neverjetne novice, da izbruhne med Avstrijo in Turčijo vojska in to radi zasedanja Novi Bazarja od strani Avstrije. Upamo, da so to le prazne govornice in ničesar drugega.

Ljstek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

Četrti dan avgusta, ki je sedaj napočil, je bil namreč dan, ko bi se imela izvršiti v nebo vpijoča postava proti ženskim samostanom, ki jo je bila sklenila postavodajalna skupščina na veliki petek. Z naj-surovejšo silo so šli na delo. Blizu 50.000 plemenitih žena, ki so se bile iz krščanske ljubezni posvetile pouku mladine in pa strežbi bolnikov, so z zasmehovanjem in grdim raynanjem izpodili iz njih samostanov na cesto. Mnogo jih je bilo starih, bolnih in betežnih. Zaman so prosile, naj jim puste mirno umreti v njih ubožnih celicah. Tista, ki ni imela nič sorodnikov, da bi se zatekla k njim, je morala iti prosjačit.

Ko sem šel tisto jutro mimo kraljeve palače, sem bil sam priča takega žalostnega prizora. Srce se mi je trgalo, ko sem videl več sto siročnih otrok, ki so jih prehranjale uršulinke v neki tamošnji sirotišnici, kako so se glasno jokaje oklepali nun kakor svojih mater. Zmirjaje in pretepaje so jih orožniki in jakobinci odtrgali od njih, med tem ko je oddelek narodne brambe zaprl ulico. „Živela svoboda!“ je upila druhal. „Ne rabimo nun! Proč s temi sužnjami fanatizma!“

Med gledavci so vendar prišle marsikomu solze v oči; toda stali so tam strahopetno in si niso niti upali glasno izreči svoje nevolje nad v nebo upiyočim dejanjem. Šele ko so bili otroci tepeni, so se nglasile nekatero ženo in kakor sledajič prinesli nekaj bolnih nun na nosilnicah iz samostana, je bilo slišati mrmranje med ljudmi.

„Kam nesó te državljanke?“ je vprašal neki kramar pribočnika narodne brambe.

„V Salpetriér — narod bo milostno skrbel za nje“, je bil odgovor.

„V Salpetriér“, je zavpila čokata ženska. „V Salpetriér, kjer zapirajo umazane vlačuge! Te angelje k hudičem v Salpetriérju — čudim se le, da je nevihta sinoči v tem Babilonu pustila še kamen na kamnu!“

„Da, v Salpetriér, kamor spadaš že davno! In če boš še dolgo tako kokodakala, spravimo tudi tebe tja. — Narod ne dopusti, da bi vsaka babnica besedičila nad pametnimi naredbami, ki jih je sklenil v imenu svobode!“

Šel sem žalostno dalje; kajti nisem imel veselja poslušati ta prepir, ko mi je srce krvavelo pri pogledu na to grozno revščino.

Ko sem šel na poti k velikemu sodniku Kajzerju čez bližnji Zmagovalni trg, sem videl neko izgnano nuno, kako je sedela ob tamkajšnjem vodnjaku in jokala. Mala truma sočutnih duš se je zbrala krog nje in pripovedovala jim je, kako je vse svoje življenje prebila v daljni Kanadi v Severni Ameriki na misijonu med Huronci. „Šele to pomlad“, je rekla, „so me predstojniki poslali zopet na Francosko, da bi v domačem zraku ozdravela od težke bolezni, ki me je popadla v mrzlih gozdovih ob reki Sv. Lovrenca. O da bi bila ostala tam in tam umrla! Komaj sem se vrnila po skoro petdesetih letih v drago Francijo, me pahnejo iz samostana na cesto, da ne vem, kam bi se obrnila! Stariši, bratje in sestre so že davno pod zemljo. Tu pri tem vodnjaku bom ostala in čakala, da se me usmili Bog, ki je rekel: „Iščite najprej kraljestvo božje in njegovo pravičnost in vse drugo vam bo navrženo.“

Podal sem starki, ki so me njene preproste besede globoko ganile, malo svoto, ki sem jo baš imel pri sebi. Tedaj sem začul za seboj znan glas, ki je zaklical nuni: „Pojte, mati, z mano! Vaše zaupanje v Boga naj ne bo zastoj!“ Ozrl sem se; bila je Marta Valduler. Med odobravanjem ljudi je ponudila starki svojo roko in jo peljala v Malteški hotel. Zardela je, ko me je ugledala, jaz pa sem občudovaje zrl za njo.

Ali bi mogla tudi njena sestra storiti tako plemenito in pogumno dejanje? Da bi le to vedel, sem si mislil, ko sem šel dalje svojo pot.

V Senmartenskem predmestju je bilo radi strašne nevihte še vse pokonci. Drevo z mogočno glavo, pod katerim mi je stari Hwiler pred tremi leti prerokoval padec kraljestva, je res postalo žrtva viharja. Hrešče je bilo padlo čez streho male hiše in jo deloma porušilo. Prava povoden je med tem preplavila kuhinjo in vežo in dobil sem staro Blanšé, kako je s snaho in nekaterimi sosedomi hitela spraviti s posodami in cunjami vodo proč. Sam živi satan je bil, ki je zadnjo noč gospodaril s svojimi peklenskimi pomočniki, je upila Blanšé. Ljudje, ki so prišli iz okolice v mesto, so pravili, da so vsi križi ob poti in na poljih podrti na tla. Iz tega se lahko sklepa, da je divjalo peklo. Kaj pravim jaz k temu?

„Pravim, da divja še zdaj in sodim to iz dosti gotovejših znamenj!“ sem zaklical. Potem sem obljubil, da brž pošljem iz vojašnice nekaj naših mož, da spravijo drevo h kraju in popravijo škodo na strehi.

Za četr tme so bili ti s sekirami in žagami že na delu in jaz sem sedel v sobici velikega sodnika, ki je dež ni bil poškodovan, zatopljen v resen pomenek. Imel sem mu po majorjevem ukazu naznani novi načrt za kraljev beg in da se ga udeleži naš polk. Ali hoče polk spremljati, ali pa hoče ostati v Parizu, to je njegova stvar. Po treznem preudarku je sklenil ostati. Rekel je, da mora skrbeti, da se varajo zapisniki in njemu se za zdaj zdi, da so v Parizu varnejši kakor pa na nevarnem pohodu v Normandijo. Dalje tud ne veruje, da bi prišlo do bega. „Ne, v Tilerijah se bo odločilo in sicer v kratkih dneh,“ je končal. „Izvedel sem zagotovo, da so jakobinci zadnjo noč med nevihto sklenili napasti Tilerije. Neki Nestermanov pisar, ki sem ga poslal ogledovat, mi je pravkar sporočil. Če ima Bachmann proste roke in dovolj municije, se mi ne zdi kraljeva stvar še tako obupna. Če krepko odbijemo naskok, boste videli, kako se ta Robspier poskrije z vsemi jakobinskimi junaki. Da bi mogli ustavljati se le 14 dni! Medtem napraviva prav, če spraviva skrinjo z zapisniki v obok pod klet.“

To sva tudi takoj storila. Jaz sem celo ovil vrv krog skrinje, da bi jo v sili kar spustil v globino rova in sem mu razložil podzemeljski hodnik v Šomonske kamnolome. Potem sva sedla k mali mrzli južini ki nama jo je prinesla Blanšé; kajti na kuhanje ni bilo misliti, ker je bila kuhinja poškodovana. Ko sva se tako pri kupici dobrega vina še nekoliko pomenkovala, je rekel veliki sodnik: „Še nekaj! Kake neumnosti pa ste spravil v glavo moji hčerki? Mislil sem, da sta složna, in zdaj mi piše sestra, da se je dekle od vašega obiska v Zugu trdno odločilo iti v samostan. Verena je bila pred kratkim v Fraentalu in opatinja ji je po dolgih prošnjah le privolila, da jo za Vse Svete sprejme v poskušnjo (novištvo), če se do tedaj ne premisli.“

To sporočilo mi je šlo kakor pušica skozi dušo. „Nazadnje izgubim tu svojo nevesto, tam pa dobro dekle, ki sem jo ljubil toliko let!“ sem si rekel in jasneje ko kdaj sem čutil, kako zelo sem še zmirom udan Vereni.

Na njegovo vprašanje sem sklenil razodeti velikemu sodniku odkrito vso stvar. Zelo se je čudil. Da, prišlo mu je že pred nekaj časom nekaj takega do ušes, je rekel, a ni mogel prav verjeti.

(Dalje prih.)

Iz življenja junaka za Boga in domovino.

(Konec.)

III.

Bilo je 17. avgusta 1809. Zopet so se morali tirolski brambovci hudo boriti proti bavarskemu nasilju. Vroč je bil boj, a zmagali so. V slavnostnem sprevedu so peljali svojega očeta Hoferja v dvorec deželnega vladarja. Hofer ni bil več samo nadpoveljnik Pasajercev, bil je vrhovni poveljnik Tirolske. Zdaj bi moral on začeti vladati v osvobojeni deželi. Pa skromni gostilničar iz Pasajerja ni vedel, kaj je slavo-hlepje; ni videl slave pred seboj, le težka dolžnost mu je stala vedno pred očmi. Da je cela Evropa govorila o njem, da ga je občudovala — na to ni mislil, to ga tudi ni spravilo iz ravnodušja. Mislil pa je nazaj na dni, ko je mirno živel v krogu svoje družine, dokler ga ni ljubezen do tlačane domovine klicala na bojno polje. Mislil je na srečo svojih sobojevnikov in prijateljev, ki se bodo sedaj vrnili v domačo hišo — a on mora ostati v dvorcu, on mora sedaj vladati deželo. Srce mu je pravilo, da ne bo več mogel gospodariti na svojem domu — nikdar več. In milo se mu je storilo.

Ogledal se je v bleščeči dvorani vladarskega dvorca, ki naj bi sedaj služila njemu. Gladka tla, pozlačeni stoli, okrašene stene in po njih polno ogledal — kako pusto in prazno se mu je zdelo vse to. — »Deminger«, tako je imenoval svojega pisarja Kajetana Svet, Štajerca, »stopi sem!« In zašepetal mu je nekaj na uho, nakar se je slednji odstranil.

Hofer je sedel s svojimi vojskovodji na mehke, pozlačene stole. Začeli so delati načrt kako obvarovati domovino pred novim napadom tujcev. Tu vstopi zopet Svet. Pod desno ramo je nosil sv. razpelo, pod levo podobo Matere Božje, tudi kladivo in dvoje žebeljev in postavil je vse skupaj na mizo pred Hoferja rekoč: »Je prav tako, gospod oče?« »Prav dečko, glej, saj sem si mislil, da se bo v dvorcu kje dobil Gospod Bog in podoba Matere Božje«, je odgovoril Hofer. Vstal je in z mogočno roko je zabil v steno ravno med dve ogledali oba žebelja. Na zgornjega je obesil sv. razpelo, na spodnjega podobo. Potem je zopet sedel in je s zadovoljstvom opazoval svoje delo. Ta dva, ki sta ga gledala raz steno njegove preproste gostilniške sobe, ta dva mu bosta dajala moč pri njegovih težkih bodočih dolžnostih. Takoj se je čutil bolj domačega in smehljaje je rekel: »Tako, malo krščanskih znakov med te potijo ne bo škodilo.«

IV.

V Ali, mestecu na južnem Tirolskem je pričakovala francoska posadka o Svečnici 1810. pozno zvečer slovečega jetnika, ki so ga vjeli visoko v neki gorski koči s pomočjo izdajalca. Ta jetnik je bil Andrej Hofer, od Italijanov imenovan general Barbone. Z njim vred so vjeli tudi njegovega pisarja Svet-a. Častniki so bili zbrani v neki gosposki hiši. Prišel je, veličastne

postave, med svojimi stražniki. Častniki so ga povabili k skupni večerji. Tiho in resno je sedel Hofer na odkazanem mu prostoru in zraven njega Svet, bled in prepaden. Častniki so se izborno gostili; strežaj je ponudil tudi Hoferju pečenke, a ta je prosil za-se in za Sveta malo sira in kruha, »**kajti danes je petek**«, tako je pristavil. — Glasen krohot francoskih častnikov je bil odgovor na te besede Hoferjeve. Zabavljic ni hotelo biti ne konca ne kraja, s katerimi so sramotili versko prepričanje pasajerskega gostilničarja. A zasramovani je mirno vstal od mize, sedel k peči, izvlekel svoj veliki molek in jagoda za jagodo je šla dalje skozi njegove prste — njegove misli pa so bile pri Bogu. Videč, da s svojim zbadanjem nič ne dosežejo, so ukazali častniki odvesti oba jetnika v spalnico. Hofer se je vrgel oblečen na posteljo in je od utrujenosti takoj zaspal.

Pa le kratek čas je počival; mogočna svetloba je razsvetlila sobo in zbudila Hoferja. Takoj je bil na nogah, zbudil je Sveta: »Kajetan, vstani; gori!« Odprl je okno in njegov mogočni glas je klical meščane, naj pridejo gasiti hišo, v kateri je bila francoska posadka. Vojaki in častniki so bili vsi zmešani; prejšnji večer so si privoščili preveč vina. Tedaj so stopili domačini k Hoferju in so mu prigovarjali, naj zbeži. A njegov odgovor je bil: »Bi ne bilo častno od mene. Pomagajte mi rajše rešiti te ljudi iz goreče hiše, kajti na smrt niso prav nič pripravljeni.« In nosil je Francoze iz ognja.

Zunaj je bila velika zmešnjava. Ljudstvo je klelo vojake, češ, da so oni povzročili požar. A kajti je zagromel Hoferjev glas, razdelil je vsilno delo, in požar je bil kmalu pogasjen. Tedaj so stopali Hoferja stražeči častniki drug za drugim k junaku, stiskali so mu roko in zahvaljevali se mu: »Vi ste nam rešili življenje, hvala Vam!« Hofer pa je odgovarjal: »Tu se ni treba nič zahvaljevati; če gori, mora kristjan vendar gasiti.«

Proti jutru so stopili častniki s svojim jetnikom v voz, ki jih je peljal v Mantovo. Smeh jim je prešel; občudovali so junaka in obžalovali njegovo usodo, kajti slutili so, da je njegova smrtna obsodba že podpisana. Hofer pa je mirno sedel, na njegovih prsih je počivala glava spečega mladeniča Sveta; zamišljen v nadzemeljske višave je šel nasproti svojemu krvavemu koncu — junak za Boga in domovino. . . .

Andrej Hofer je bil ustreljen v Mantovi 20. februarja 1810. — a njegovo ime živi in bo živelo častno dokler bo stala Avstrija.

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

»Divji lovec« v Kojskem. — Slov. kat. izobraževalno društvo v Kojskem igra v nedeljo dne 7. julija ob 4. in pol popoldne Finžgerjevo igro »Divji lovec«, s petjem v štirih dejanjih. Ta igra, ki je povsod med ljudstvom zelo priljubljena, je sploh najboljša ljudska igra, kar jih imamo Sloven-

ci, ker je ljudstvu lahko razumljiva. Kjerkoli se je do sedaj igrala, je nad vse dobro vspela. Omenjeno društvo vabi torej vse ljubitelje lepih iger, da poseti to predstavo v obilnem številu; nudil se jim bo lep užitek. Cene bodo kot sicer, tudi za preprosto ljudstvo ne previsoke. Preplačila se bodo za nabavo novega odra hvaležno sprejemala. V nedeljo dne 7. julija vsi v Kojsko!

Iz Temnice. Veselica katero je priredilo Slov. kat. iz. društvo na praznik sv. Petra in Pavla se je prav dobro obnesla. V prvi vrsti se zahvaljuje odbor vsem bratskim društvom, ki so sodelovali pri veselici: iz Zagrajca, Svetega, Škerbine in iz Kostanjevice. Igralcem moramo izreči vso čast, ker so svoje vloge dobro izvršili. Vdeležba je bil anepričakovano še precej velika. Ljudstvo se je vračalo iz Temnice z veselimi srci proti domu. Vsem še enkrat iskrena hvala! Odbor.

Slov. Straža za Batuje-Selo ima svoj letni občni zbor prih. ned. dne 7. t. m. v Selu ob 3. in pol popoldne. Pridite vsi člani in članice!

Naša mladina.

Nastop »Orlov« v Kronbergu. Kronberški telovadni odsek »Orlov« namerava prirediti dne 21. julija popoldne veliko slavnost. Pri javni telovadbi bo svirala vojaška godba, močna 16 mož. Opozorjamo že sedaj na to veliko mladeniško slavlje v Kronbergu. Bratska društva prosimo, naj bi isti dan nobenih prireditev ne napravila. Na svidenje v Kronbergu!

Srednje Vipavsko okrožje »Orlov« je imelo svoj občni zbor dne 29. t. m. Iz raznih poročil je razvidno, da to okrožje vrlo napreduje. Doslej je štel 12 odsekov; od slej ostane samo 9, ker so se trije odseki izločili, da ustanovijo svoje okrožje na Krasu, vendar naše okrožje bo vedno pomagalo kraškemu okrožju. Sploh iz revizije vseh odsekov se vidi, da so vse odseki marljivo delali. V ožji odbor so se izvolili: za preds.: br. Ign. Leban; I. podpr.: br. Iv. Bajc; II. podpr.: br. Fr. Černe; za blag.: br. Ant. Kosovel; nam.: br. Al. Peršič; za tajnika: br. Maks Furlan; nam.: br. Fr. Pečenko; okrož. načelnik: br. Andr. Peršič; I. podnač.: br. Edv. Šinigoj; II. podnač.: br. Angel Rebek; za vad. tajnik: br. Ant. Vetrin in br. Jos. Lozar. Naprej! Na zdar!

Bilie. Vabilo k veselici ki jo ponovi Marijina družba v Biljah v nedeljo 7. julija ob 4. uri pop. v dvorani g. Solerja. — Vspored: Venček narodnih pesmi; triglasni ženski zbor. Deklamacije. Dve materi: igra v štirih dejanjih. Vstopnina: Stojišče 30 v. Sedež 50 v. Prostovoljni darovi za zastavo Mar. družbe se hvaležno sprejmejo. Odbor.

Zadružništvo.

Gospodarska zadruga v Vrtojbi je imela dne 30. junija javen občni zbor, na kojega so bili povabljeni vsi goriški kmetovalci brez razlika narodnosti. Shod se je vršil na vrtu restavracije „Jerar“, navzočega občinstva je bilo zelo veliko, prišli so tudi zastopniki goriških prekupčevalcev, ki bi radi videli, da bi Gospodarska zadruga čimpreje nehala delovati. Shod je otvoril predsednik Mermolja, ki je v kratkih besedah razložil pomen zadružništva. Koliko so naši okoličani samo pri krom-

da ono tudi ostane vikdar zvesto sveti katoliški Cerkvi.

P. Valerijan Ord. Cap.

Dražba lova. Dne 15. julija t. l. ob 9. uri predp. se odda. pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu lov davčne občine Sv. Tomaž (žup. Skrilje). Vzklicna cena 69 kron.

Razpis natečaja. Razpisuje se natečaj za dve mesti tehničnih asistentov pri deželni tehničnem uradu. Z dnem imenovanja pritičeta tehničnim asistentom plača in stanarina, ki je določena po statutu za deželne uradnike XI. plačilne vrste. Prošnje morajo biti opremljene z dokazili, iz katerih je razvidna kvalifikacija prosilčeva. Od prosilcev se zahteva zlasti primerne praksa v stavbnih in cestnih napravah, izvežbanost v tehničnem risanju in v sestavljanju stroškovnikov, ugotavljanje omenjenih del, kakor tudi poznanje deželnih jezikov. Prošnje se vlagajo do 15. julija 1912. pri vložnem zapismku deželnega odbora. Nadaljna tozadevna pojasnila se dobijo v uradih deželnega odbora med uradnimi urami. —

Brezmejno podiost liberalnih listov nam spet dokazuje atera župnika Kadenaro. Kot smo že poročali, je bil ta gosp. osumljen atentata na visoko osebo, oziroma prigovarjanja k temu zločinu. Ni naša stvar preiskovati, kaj je na tem resnice, kaj obrekovanje, ponavljamo le to, kar smo zadnjič pisali: o vsem onem, kar liberalni časniki pišejo, ni prav ničesar v uradnih aktih. Je pa drugo, kar nas sili pisati te besede. Te dni je bil v našem uredništvu mož iz Srednjega, ki se je čutil, kako prihajajo v svet o g. Kadenaru novice, ki postavljajo omenjenega gospoda v slabo luč. Nikakor ni res, da je vladala v hiši g. župnika skrajna nesnaga, cerkvene dragocenosti je imel gospod vedno posebno shranjene. Laž je, da je imel v svojih omarah, razne kose ženske obleke; to podlo sumničenje je možno le pri liberalcih, ki jim nobeden duhovnik ni čist. Kar se pa tiče njegove skoposti, lahko trdimo, da je vsak liberallec veliko v večji meri skopuh. Župnik Kadenaro je pomagal kjer je le mogel. Vsakega, če ni bil ravno kak pijan liberallec, je sprejel v svoji hiši prav uljudno in gostoljubno. Velikokrat je dajal svoje dobro rejene krave drugim v rejo in to popolnoma zastonj; da tak človek, ki pomaga kjer le more in ki svoje premoženje drži v redu ni skopuh, praviti bi bilo odveč našim nasprotnikom, ki so vajeni pri vsaki priliki našega kmeta odirati. Takih žalostnih slučajev imamo dovolj! — Nasprotno, kot pišejo liberalci, je bil g. župnik Kadenaro pri ljudih prav priljubljen, da je imel v svojem domačem gospodinjstvu druge navade, kakor drugi duhovniki, je to posledica žalostnihkušenj, ki jih je imel z raznimi slabimi služkinjami.

Nekaj nezaslišano grdega je pa ono, kar mu očita neki liberalen list na Goriškem, da je namreč na poti k nekemu bolniku položil na tla Najsvetejše in sklenil med tem neko kupčijo; o tem noben domačin ne ve ničesar. Tudi v političnem oziru ni bil župnik Kadenaro tak, kot se ga opisuje do raznih listih, temveč bil je vedno dober

pristaš S. L. S. kar je posebno dokazal pri občinskih volitvah. Seveda oni alkoholik Ipavec, ki je gotovo iz maščevanja ovadil gospoda, je v očeh liberalcev, najverodostojnejša oseba. Človek, ki je hud liberallec, ki uči svoje lastne otroke, da ni Boga, ki je udan pijači, ki goji do duhovnikov najhujšo jezo, tak je v očeh liberalcev dober mož. Nek liberalen list je že začel polagoma preklicevati one laži, samo, da ni tako odkrit, da bi rekel: Storjeno krivico popravljam! To so hinavci! G. Župniku pa želimo, da bi prišel kmalu na svobodo čist in opran pred vso javnostjo...

V torek zjutraj je na iderski planini na Matajurju ubila strela 4 konje. Jeden od teh je bil last nekega revnega posestnika.

Baška dolina. (Družba z godbo.) Restavrater, trgovec in kompromisni starešina Stravs v Podbrdu je prišel pretekli teden prav slovesno na boben. Da bi svoj veličastni padec ovekovečil, naročil je godce z Bovškega. Ti so prišli z veselim upanjem, da bo dober »kšeit«. Pa glej ga spaka! Ko pridejo pred Stravsovo restavracijo, vsprejme jih mrtvaška tihota; ljudje jim pa povedo, da »grofa« Stravs ni več tam, šel je po svetu Bog ve kam, bobna in basa ga je sram... Muzikantje so se spogledali in njihova srca so zasvirala turoben »trauermarš«.

V naši dolini imamo veliko »luč«, ki sliši na ime Tomaž. In ta »luč« dobiva svojo svetlobo od še večje luči, ki pa nosi imena »Stajerc«. In ta še večja luč prihaja z zelenega Stajerja semkaj z naslovom: »An Herrn Thomas... Hud... Küstendand.« Kaduj se, mati Slovincija! — Zadnjič je posvetila ta luč v klerikalno temo in razodela v uvodnem članku z najdebelejšimi črkami strmeccemu svetu grozno novico:

»Nameravan napad na nadvojvoda. — Katoliški tajmošter naročil napad.«

Poročila se je v Solkanu gdč. Marija Biteznik, naša vrla somišljenica in cerkvena pevka z Jakobom Vižin, ki je tudi krepka mladika naše korenine. Bog blagoslovi zvezo!

Na usajanje nekega učitelja iz vipavske doline na nek naš dopis, kjer se govori o plesu in bolnem učitelju, izjavljamo, da ni samo eden učitelj v vipavski dolini bolan. V oči gled temu vzdržujemo pa našo notico, da je neki učitelj plesal, ki bi bolje storil, da ne bi. Ime je na razpolago.

Znani agent banke »Slavije« lazi po Tolminskem in priporoča banko »Slavijo« in liberalizem. Pri tem zabavlja čez klerikalce, duhovnike ali kakor on pravi »farje« in čez vero prav po barbarsko. Možu priporočamo, naj brzda svoj jezik, našim ljudem pa, ki nimajo z njim nič opraviti, svetujemo, naj mu pokažejo vrata. Obenem nujno priporočamo vsem onim, ki se mislijo zavarovati, »Vzajemno zavarovalnico« v Ljubljani.

Žalosten sprevod je bil v Škrbini dne 2. julija popoldan ko so pripeljali iz Trsta v okrašenem mrliškem vozu ponesrečenega g. Ivana Adamič sina tuk. gostilničarja Adamič. Pokojni se je peljal kot c. kr. fi-

nančni nadstražnik od strelnih vaj proti Trstu na kolesu, a padel na nekem ovinku tako nesrečno z istega, da si je prebil lobanjo in je umrl po dveh dneh v bolnišnici. Ker je bil rajni jako priljubljen vsled svoje prijaznosti med domačimi in v mestu, spremlilo ga je na pokopališče več njegovih tovarišev in mnogo ljudstva. Lepo bi pa bilo in prav, če bi se tudi drugi dan, ko je bila za ranjkim sv. maša udeležilo iste vsaj nekaj onih, ki so prejšnji dan spremljali pogreb. Pri sv. maši smo videli pa le sorodnike pokojnega.

Sneg v Švici je pobelil vse gore.

Učitelj Bajt v Solkanu je spet pogorel. Od okrajnega solskega sveta je Bajt zahteval, da prepove menda iz zdravstvenih ozirrov poljubovanje svetinj od strani otrok. Okrajni šolski svet mu je odgovoril: Poljubovanje svetinj se lahko vrši neovirano naprej, če pa je to zdravo ali nezdruvo to je skrb drugih gospodov ne pa gosp. voditelja Bajta. Sedaj bo Bajt menda molčal.

Iz Velikega Dola. Surovo vedenje. Kako so nekateri fantje v Pliskovici divji in v liberalstvu zagrizeni pokazali so v nedeljo, ko so se naši Orli vračali mirno in tiho skozi Pliskovico domu. Napadli so jih kakor besni s kamenjem in tekli za njimi. To je pravi cvet liberalne kulture, katero zajemajo tam med spridenimi delavci pri Trstu. — Z tako silo in preganjenjem hočejo tudi vse druge svoje domače in bolj pametne vrstnike strahovati, da bi pobirali korake za njimi, a upamo, da se ne bodo dali voditi od tako surovih ljudi.

Ne samo sedaj, uže pri dveh drugih prilikah so se izkazali enako nespametne in divje kakor kaki neomikani arabi. — Skozi koliko vasi so šli naši in drugi »Orli« pa jim nihče ni rekel žal besede — samo v Pliskovici cvete še take vrste nizka omaka, katere se sicer vsi drugi pametni Pliskovčani sramujejo in jih težko med seboj trpè.

Vojak pobegnil iz Gorice. Anton Marinič, nastanjen pri 8. topničarskem polku v Gorici je pobegnil iz službe čez avstrijsko mejo. V Cedadu se je sam javil finančni straži.

Grozna nesreča. 27letni Ernest Bucher je zadnji nedeljo prišel iz Trsta obiskat v Kanal svojega brata. Ob tej priliki je spremlil v Kanalu na postajo odhajajočega prijatelja. Ko je ze vlak vozil z naglico naprej, je hotel še enkrat pozdraviti prijatelja a se je pri tem tako nesrečno prijel za železniški voz, da je prišel med kolesa, ki so ga zdrobila.

Pri kopanju v morju sta v nedeljo v Trstu utonila dva moža.

Občinske volitve v Solkanu. Prihodnji teden bodo pri nas občinske volitve. Agitacije ni nobene od nobene strani. Dobro bi bilo, da bi se ljudje v Solkanu enkrat vzdramili, in si izvolili v starešinstvo ljudi ki si ne iščejo časti, ampak ki jim je mar le blagor ljudstva. Kakor se sliši si bode z gotovostjo priborila »S. L. S.« dva razreda, za enega pa bode trdovraten boj. Gosp. voditelj Bajt se je izrazil nekemu, da bode neutralen, to neutralnost pokaže

v sredo. Dosedanje starešinstvo je ob zadnjih volitvah obetalo volilcem vse mogoče, a storilo ni ničesar, pokazati mora k večjemu kup tožb ki si jih je naprtilo na hrbet. Kedo trpi te stroške? Odgovor je lahek. Te stroške tožb trpimo le mi davkoplačevalci. Zatorej dragi občani, ki ste prihodnji teden poklicani na volišče, vzdramite se iz spanja, da ne bode prepozno in dogovorne izvolite si v starešinstvo može ki jim je res mar blagor občine. Osebnosti — pomisleki v stran in vsi pogumno v boj za može katere Vam bode predlagalo zapuščinstvo čile »Slovenske ljudske stranke«.

Marsikdo si misli, dela imam čez glavo, pa bodem za te neumne volitve zapravljial dragi čas, saj brez mene vže opravijo. Temu ni tako, lahko ravno tvoј glas bode odločeval zmago! Torej vsaj naj se dobri stvari v korist žrtvuje, in naj ne opusti nikakor volitev, kajti zgoditi bi se znalo, da po Vašej nemarnosti dragi volilci, bi nasprotniki zmagali in bi se nam v pest smejali.

Zatorej še enkrat vsi do zadnjega na volišče za dobro stvar. Volilec.

Smrtna kosa. Dne 28. jun. je umrla v Velikih Žabljah poštena krščanska mati **Stegovec**. Bila je vzorna in pobožna žena, ki je bila priljubljena pri vseh svojih sovaščanih. — Na praznik sv. Petra in Pavla je v Trstu umrla gospa Ana Bratuž iz Gorice; šla je v Trst v bolnišnico z upanjem, da ozdravi, a po operaciji je kmalu umrla. Prepeljali so jo v Solkan. — Umrlima: n. v m. p., družinama pa naše iskreno sožalje.

Shod v Čepovanu. V nedeljo, dne 30. t. m. je bil pri nas javen shod ob 10. uri dop. pred cerkvijo na prostem. Čez 300 ljudi je z zanimanjem sledilo izvajanjem drž. in dež. poslanca Fona, ki je poljudno govoril o novi brambeni postavi, o novem vojaškem kazenskem postopanju in omenjal pomen S. L. S. in njen program. Nato je govoril dr. Česnik o svobodomiselnosti in pisanju svobodomiselnih časopisov, zlasti »Soče«, ki je ponatirnala odlomke bogokletne Macharjeve čitanke. Nasprotnikov ni bilo videti ali vsaj držali so se mirno. Le nekdo je delal medklice, a še ti niso bili videti resni.

Proti pogubnemu uplivu kinematografiov so začeli delovati celo na Francoskem. V Lionu je tamošnji župan prepovedal vse kinematografske predstave, ki predstavljajo zločinska dejanja razbojnikov. Na Dunaju so tudi pred kratkim policijski organi odredili, da se po dunajskih kinematografih ne sme kazati slik iz prizora zadnjih spopadov med pariškim apaši in policaji. Če že slabo čtivo pogubno upliva na otroke kolikor bolj škodujejo take slike! Dobro bi bilo, da bi bili take predstave povsod prepovedane.

Gojaški učitelj je neutrudljiv — v prirejanju plesov! Bilo je letos par lib, vesellic v Črničah, pri katerih je on imel glavno besedo in glavna točka je bil — ples (plesali so celo šolski otroci!) Pred kratkim je napravil veselico v Oseku — glavna točka ples; dne 23. junija klaverno veselico v Selu — glavna točka seveda zopet ples. V nedeljo, 30. junija, pa si je vmislil nekaj po-

sebnega. Da bi nam z razbrdanim plesom okužil še sveži gorski zrak, priredil je ples — pomislite! — na hribu sv. Pavla nad Gojačani. V potu svojega obraza so vlačili ubogi ljudje po strmi poti »brejarje« na hrib ter zraven preklinjali učitelja, ki si v taki vročini in v tem hudem delu izmišlja take »špase«. To so bili vsodbudni prizori, ko so se se v tili pozni noči vračali posamezni parčki v spremstvu šolskih otrok po trūdapolnem »delu« s hriba proti domu! Bodi omejeno, da smo g. učitelja v 2. letih, odkar slušbuje v Gojačah, videli samo enkrat v cerkvi, pa še takrat se je med celo slžbo B. pogovarjal s svojim tovarišem. Tudi je nekoč, ko je bil opozorjen na 4. cerkv. zapoved, ki veli, da mora vsak kristjan najmanj enkrat na leto prijeti sv. sakramente, odgovoril: »najmanj nobenkrat«. Tako ta junak vzgaja mladino versko-nravno, tako navaja ljudstvo varčnosti v teh hudih časih. — Skrajni čas je, da obrne šolska oblast večjo pozornost na tega učitelja. Dolgo, predolgo smo molčali in potrpeh, a zdaj je mera polna. — Občinar.

Mrtvo žensko so našli v soboto dne 22. junija pastirji iz Žabnic na Višarskem hribu nižje od Puharjeve gostilne »pri Tamerju«. Nesli so jo v Žabnico ter spoznali v njej že od lanskega leta pogrešano Ano Kovač ženo bivšega Bovškega grobarja, ki je šla na sv. Višarje dne 30. septembra — kakor je lansko leto že poročal N. Č. — Velikokrat so jo brezuspešno iskali in po 9 mesecih so jo našli pastirji. Imela je pri sebi še nekaj denarja, 24 jun. so jo pokopali v Žabnicah.

Od nekod. — Resnični dogodek. — Bil je kmet, ki je zanemarjal svoje verske dolžnosti. — Pa šel je tako daleč, da je opravljal celo poljska dela ob nedeljah in praznikih. — Neko nedeljo letošnjega leta je rezal trte cel dan. — Trte so lepo rasele in pognale. — Toda kako žalost, ko gre nekega dne pogledat svoj vinograd in vidi vse zadnje mladike odlomljene. — To je storila hudobna roka, si misli, in kliče takoj komisijo. — A komisija je bila drugačnega mnenja in je kmetiču povedala, da je v trte udarila strela in tako vse mladike odlomila. — Trte so za par let uničene. — Kmetič, spametuj se in posvečuj praznik!

Našim gozdarjem na tujem se prav nič dobro ne godi. Iz enega kraja vdobivamo sporočila, da ravnajo gospodarji samovoljno s svojimi gozdarji, iz drugih posebno iz Hüttenberga, pa nam dohajajo poročila da najhuje upliva na drvarje alkohol. — Skoro ves zaslužek zapijejo nekateri mladi fantje, tako da jim prav nič ne ostane. Dobro bi bilo, če bi država prepovedala imeti v takih krajih toliko žganjarenj.

Iz okolice Nabrežinske. — **Strasna podivjanost** se širi po naši okolici ne samo po socialistih, ampak tudi po sokolih. — Tak »sokol« je nekega dne, ko je zagledal pristaša S. L. S., začel tako proklinjati Boga, svetnike, pristaše S. L. S., da so se ljudje kar zgražali nad tem in si mašili ušesa. — Oče dotičnega preklinjevalca je prišel z polenom nad njega, pa ni nič pomagalo, prosil je policijske pomoči, pa zastoni, divjak se ni dal ukrotiti. — Prišel

je na mesto celo dušni pastir, a ko ga zagledal preklinjevalec, je kar zbesnel in je trikrat dejansko napadel duhovnika, ter bi ga bil gotovo tudi ranil, da ga niso ljudje zadržali. — Take pristaše imajo »sokoli«. — Lahko so ponosni na nje!

Iz Anhovega nam poročajo, da so imeli letos zelo dobro letino za črešnje; prekupčalci so se kar trgali za nje ter višali ceno celo do 54 v kg. S tem je ljudem saj nekoliko pomagano. Žalibog pa, da so večji del dobička odnesli oni, ki so tega najmanj vredni, mislimo prekupčevalce, ki so tudi letos odnesli iz Goriškega na tisoče kron. In vse to bi lahko ostalo v žepih naših ljudi, če bi po naši deželi bilo razvito zadružništvo.

Strela je udarila pri Singenu na Tirolskem v oddelek planinskih lovcev. Eeden vojak je bil takoj mrtev, drugi so ranjeni.

Strašna nesreča v zraku. Zrakoplov »Akron«, je bil namenjen da poleti čez Atlantski ocean. Ko se je dvignil v višino 600 m se je užgal in cela posadka, sestojeca iz 8 mož je bila ubita.

Bančni svetnik Hervoič, ki je bil pri atentatu na Cuvaja ranjen, je umrl. Pogreba se je udeležil tudi ban Cuvaj.

Osemnajstletni sin ubil svojo lastno mater. V vasi Brätz na Brandenburškem je napadel 18letni pleskarski pomočnik Jožef Dewall svojo 55-letno mater s sekiro. Sin je zahteval, da naj mu mati dá denar, kar je pa odklonila in spravila denar pod blazino, da bi ga sin ne našel in ne vzel. Ko je mati še spala, se je priplazil nečloveški sin z mesarsko sekiro k postelji, v kateri je spala njegova mati. S sekiro je mater dvanaestkrat udaril po glavi in jo ubil. Ko so nečloveškega sina aretirali, ni bil nič skesan, marveč se je celo grdo norčeval iz uboge ubite matere.

Deklica zgorela. Iz Prema na Kranjskem: V sredo si je desetletna hčerka vdovca zidarja Dekleva kuhala zajutrek. Zanetila je ogenj s petrolejem, kakor je videla delati odraščene gospodinje. Petrolej se vname in razžene posodo; njej se pa vname obleka. Na krik prihiteli ljudje, a bilo je že prepozno. V soboto je umrla na opeklinah v postojnski bolnišnici.

V Draždanih na Nemškem je »Državno banko« njen sluga Brunning okradel za 260.000 mark ter nato brez sledi pobegnil.

Velik vihar v Ameriki. V torek je divjal nad mestom Regina vihar, ki je napravil ogromno škodo in ki je vničil tudi mnogo človeških življenj. Posebno hudo je prizadet trgovski del mesta, kjer je največja škoda. Več javnih poslopij, cerkva in žitnih skladišč je popolnoma razrušenih. Število ranjenih znaša na podlagi dosedanjih cenitev 200, število mrtvih 50. Materijalna škoda, ki jo je vihar prizadjal, znaša 25 milijonov K.

Strašno neurje na Ogrskem. Na južnem Ogrskem so divjali dne 2. t. m. strašni viharji. V Verbašu stoji ena cesta pod vodo. V Červenki je vsled povodnji 50 hiš praznih. Škoda znaša 2.000.000. Nad mestom Jager se je utrgal oblak. Strela je ur-

mestni statut v § 37., da morajo biti volilni imeniki razporejeni v pogled na primernem kraju **skozi štiri tedne pred volitvijo**, so izdali mestni očetje nek oklic, kjer pravijo, da bodo volilni imeniki **le 14 dni pred volitvami** ležali na magistratu na razpolago. Ker je pa to nepostavno je vlada vse priprave za volitev ustavila; morajo se tedaj volitve spet razpisati.

Dr. Bugatto, poslanec in okrajni glavar je imenovan za namestništvenega svetnika za Dalmacijo.

Slomšekov jubilej v srednji Vipavski dolini se je preložil na željo mnogih društev za jesen. Največ jih je, ki so povdarjali, da zdaj ni primeren čas radi obilnega dela.

Sarajevski nadškoj dr. Stadler je v dobil visoko odlikovanje. Nadvojvoda Karl Franc Jožet mu je podaril plaketo v spomin svoje poroke s princesinjo Cito. Plaketa je umetniško delo in namenjena je članom cesarske hise in redkim visokim dostojanstvenikom.

Briksenski knezoškoj dr. I. Altenweisel je dne 25. t. m. umrl.

Preč. duhovščino opozarjamo, naj se ne dajo premotiti od različnih sepiarskih agentov, ki ponujajo popolnoma navadne »oljnate« slike po visokih cenah. Ako ze potrebujejo kaj takega, naj se blagovolijo obrniti na prodajalno našega kat. tisk. društva, kjer se jim bo na vsa naročila kolikor mogoče ustreglo.

Smrtna kosa. V Ravnici je dne 10. t. m. umrl star pošten korenjak slovenski Stefan Pavlin, ki je bil pri vseh vaščanih vsled svojega zglednega življenja zelo priljubljen. Njegova pobožnost je bila vsem v zgled, pri vsakem dobrem delu je bil zraven, preromal je vsa znamenja božja pota: bil je dvakrat v Rimu, v Lurdu, v Padovi in celo v Jeruzalemu. Da je bil blaga duša, nam je pokazal pogreb, ki se ga je udeležila skoro cela vas. Domači g. vikarij je imel na grobu gniljiv govor. Bog daj umrlemu zaslužen plačilo!

St. Peter pri Gorici. Na praznik sv. Petra in Pavla se vrši sv. birma ob tej priliki bo v »Zadružnem Domu« tombola in vojaški koncert. Kdor želi lepe in zdrave zabave, naj gre ta dan v St. Peter.

»Domen« se ponovi. — Na željo večine občinstva, ki je predpreteklo nedeljo obiskalo dijaško predstavo v Centralu in z ozirom na to, da je bilo isto nedeljo mnogo zadržanih, ki se niso mogli vdeležiti predstave, ponovi goriško slov. dijaštvo dne 30. junija igro »Domen« v veliki dvorani Central ob 4^{1/2} popoldne. Cene prostorom bodo sicer navadne, a opozarjamo na to, da bo sedežev tretje in četrte vrste več na razpolago. Dobiček je namenjen »Dijaški mizi; zato se preplačila hvaležno sprejemajo. Dijaštvo se priporoča k obilni vdeležbi.

Vstopnice prodajata g. L. Dugar in trgovina »Kat. tiskovnega društva«.

Vabilo k prestavi, kojo priredi dekliska šola Elizabetišče v Tomaju dne 27., 29. in 30. junija t. l. na domačem dvorišču. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: Se-

dež I. vrste 1 K, II. vrste 60 h. Preplačila se hvaležno sprejemajo v korist Elizabetišča. Vspored: I. Pozdrav, govori Pertot Marica. II. Pesem: Pozdrav. III. Luknja v namiznem prtu. Saliogra v enem dejanju. IV. Pesem: Poletna. V. Marijini otroci: Igrokaz v V. dejanjih. VI. Pesmi med posameznimi dejanji: 1. Upaj srce v žalosti. 2. Marija v Tebe upam. 3. Cvetka pri potočku. 4. Hrepenenje po nebesih. 5. Misli moje. VII. Živa slika. VIII. Po dovršenem vspredu sledi šaljivo srečanje. K obilni udeležbi vabi uljudno vodstvo Elizabetišča. Tomaj, meseca junija 1912.

Zahvala. Podpisani se prav pristrčno zahvaljujem vsem prijateljem za častitke poslame mu po »Novem Casu« o priliki 25-letnice. Istotako tudi uredništvu. — Anton Simčič, oskrbnik grofa Bagueria.

Razpis natečaja. Razpisuje se natečaj za mesto strokovnega učitelja na slovenskem odelku deželne kmetijske šole. — Prosilci morajo s pričevali o dovršenih študijah dokazati, da so znanstveno in strokovno zadostno izobraženi. Prosilci naj vložijo pravilno opremljene prošnje pri vložnem zapisniku do 20. julija 1912.

Vsa potrebna pojasnila se dajejo v uradih deželnega odbora.

Kamnje: Preteklo nedeljo, dne 23. — 6. nam je orožništvo pomotoma ustavilo veselico. Od ces. kr. glavarstva v Gorici je dobilo nalog, preprečiti shod K. Z. v Kamnjah, ki se je imel vršiti istega dne, po prvi sv. maši. Tega odloka — je pisan slovensko — pa orožništvo ni razumelo, ter je zamenjalo veselice K. S. I. D. s shodom K. Z. Potem, ko se je ljudstvo že razšlo in je tudi večina igralok odšla domov, je g. orožnik na zahtevo pokazal dotični odlok, ki je kakor že rečeno prepovedoval shod K. Z.

Atentata osumljen duhovnik. Zadnjič smo napisali neko govornico, ki pravi, da je nekdo prigovarjal nekega Ipavca, naj izvrši napad z bombo na avtomobil nadvojvoda J. Ferdinanda. Osumljen tega prigovarjanja je duhovnik Kadenaro. Seveda ni mogoče zvedeti koliko je resnice na tem, izvorno in uradno poročilo pa ne ve prav nič o tem kar pišejo razni časniki.

Lepa slavnost v Branca. V prijazno Branico privabila je slavnost Mar. dr. od vseh strani mnogo ljudstva. Pa je bila zares lepa ta slavnost. Ob 3. zbrale so se Mar. hčerke iz Vipave, Goč in Stanjela in Vrhpolja še zastavami v župnišču, da prisostvujejo blagosloavljenju nove Mar. zastave. Lepa vrsta Mar. hčerk pomikala se je med pritirovanjem v cerkev, kjer je bil pred Mar. gilarjem pripravljen prostor za novo zastavo. Med petjem vstopi sprevod, ki ga je spremljalo osem duhovnikov, v cerkev.

V govoru, ki ga je imel č. p. Bonaventura, spodbujal je vse za Mar. dr. in vabil tudi mladeniče in može, da bo res duhovnja braniska, duhovnja Marijina, na kar je blagoslovil mej primernimi reki zastavo, kateri je kumovala gospa Ivana Sorta iz Branice. Konečno se je posestrila s sosedinam. Lep prizor! Potem je bilo sprejetih 14 novink za Mar. hčerke. Za njimi je pristopilo 41 mater, da se jih sprejme. Lepa vrsta zavednih, pobožnih mater, še lepše pa upanje za bodočnost! Glasno in odločno oogovarjale so na vprašanja. Poznalo se jim je, da so se premagale. Najlepše pa je bilo, da so hčerke spremile svoje matere v Mar. dr. Zares gniljiv prizor!

P. Beningen Snoi nam poroča iz Egipta. Iz Kahira. Zdravstveno stanje naše

naselbine je letos izvanredno dobro. Dosedaj je umrla samo ena Slovenka: Kragelj Jožefa doma iz Vertojbe. — Močno se je ponesrečila Evgenija Martinuč pri električni železnici, pa je zdaj že zdrava. — Nevarno operacijo je srečno prestala naša vrla družtvenica in je upanje, da bo kmalu zopustila bolnico. — Poročili sta se: Frančiška Prinčič iz Kojškega z Kal. Floridiu Costanzo, in Karolina Žigon iz Mirna z Ital. Luka Petraroli. — S prvim julijem bo znižana poštnina za pisma mej Avstrijo in Egiptom kakor je že dolgo v navadi mej Egiptom in Italijo ter Angleško. — Na našem konzulatu imamo zdaj podkonzula Hrvata in enega činovnika Slovaka. Trkali smo, pa se je odprlo. Čast našim delavnim poslancem S. L. S. zlasti nevstrašenemu njenemu načelniku dr. Šusteršiču!

Volitev načelstva, nadzorstva in razsodišča v okrajno bolniško blagajno v Gorici se je vršila minulo nedeljo. Delegati, izvoljeni od delavcev so izvolili 6 članov v načelstvo. Izvoljeni so: Arčon Ivan, Markič Mihael, Callini Alfred, Cargnel Hugon, Šborsil Josip in Salla Anton. Delegati, izvoljeni od delodajalcev so izvolili tri člane v načelstvo. Izvoljeni so bili: dr. Ivo Novak, Rudolf Drufovka in Kravos Ivan. — V nadzorstvo so bili izvoljeni od strani delegatov delavcev: Leon Viktor, Francelli Dominik, Drašček Josip in dr. Dermota. Od delegatov delodajalcev sta bila izvoljena: dr. Karol Podgornik in Ludvik Lukežič. V razsodišče so bili izvoljeni od delegatov delavcev: Medvešček Josip, Delpin Franc in Čevdek Alojzij, od vseh delegatov skupaj pa Sokol Franc in dr. Rudolf Gruntar. — Po volitvi je bil stavljen od strani slovenskih delegatov predlog, ki nalaga načelstvu, naj preskrbi premembo pravil tako, da bo imelo nadzorovalno oblast nad bolniško blagajno c. kr. okrajno glavarstvo in ne več goriški municij. Predlog je bil soglasno sprejet.

Pri polomu trgovsko obrt. zadruga v Gorici so posebno prizadeti neke ljubljanske slovenske banke.

Liberalno učiteljstvo goriškega okraja ni prav nič zadovoljno z imenovanjem novega nadzornika. Govori se celo, da so skleniti uložiti na »višjo oblast« rekurz in če ta ne bo pomagal, da vstopijo v štrajk. Umljivo! Štrajk je dandanes nekaj vsakdanjega: danes štrajka ta, jutri oni. Žalibog, da so posledice štrajka za naše ljudstvo zelo škodljive, a gospodje liberalni učitelji in učiteljice naj bodo prav trdno prepričani, da se bo slovensko ljudstvo na Goriškem štrajka liberalnih učiteljev prav iskreno veselilo, ker bi bilo to prvi in edini pametni korak liberalnega učiteljstva. Le naj štrajkajo, pa še v pokoj za vedno naj gredo!

Po Gregorčičevi slavnosti na Gradišču ali resničen pogovor žel. uradnika in strojevodje na postaji v Prvačini po deveti uri.

— Gospod I., kaj so hoteli ti divjaki?

— Listke, akoravno mi je ukazal g. I. naj zaprem blagajno.

— In tega ne razumejo, da Vi tega ne smete; kaj so tako neumni?

— Kaj neumni? Tako pametni in učeni so, da mislijo, da sploh ni, česar bi oni ne znali!

— Kaki ljudje pa so to?

— Kolikor sem spoznal iz legitimacij, so nekateri uradniki, drugi so kaki učitelji, in eden se je še celo bahal, da si bom zapomnil, kdaj sem zavrnil »visokega uradnika«. Uprašal sem jih po imenih — toda tako daleč ni šla njih »kurajža«, da bi to povedali.

— Und das sind lauter Slovenen? (In to so sami Slovenci?)

— Ja.

— No, wenn das die Gebildetsten sind, wie sind denn dann die Anderen! (Če so to najbolj olikani, kakšni so pa šele drugi!) — — —

Tako diskreditirajo liberalci slovensko ljudstvo!

Liberalci so večinoma strašno olikani ljudje. To so pokazali zopet enkrat po Gregorčičevi slavnosti na postaji v Prvačini. Čakal sem na vipavski vlak in mislil sem, da bom v svitu državnih luči lepo v miru prečital svojega »Slovenca«. Račun pa sem napravil brez liberalcev. Kar na enkrat zaslišim namreč divje kričanje, grozno preklinjanje, upitje in razbijanje — prav peklenski šum in ropot. Moja prva misel je bila: To so že zopet kaki pijani Sokoli — a motil sem se in njim na čast moram priznati, da navadnim Sokolom ne bi smel prisojati tega, kar so uganjali neki »visoki gospodje« iz Gorice. Pravijo, da so bili iz okolice tiste cunje, ki najbolj zabavlja čez neofikanost naših Orlov!

Najbolje sredstvo za boj proti nesramni pisavi »Soča« je »Novi Čas«. Če hočete tedaj, da se ne bodo več gotovi ljudje drznili skruniti najlepših naukov in resnic naše vere, poskrbite, da pride v vsako hišo »Novi Čas«. Vzemite si za vzgled poštene Rihemberžane, ki so se po shodu naročili na »Novi čas« v tako lepem številu, da bi število naših naročnikov poskočilo v treh do štirih mesecih na 7000, ako bi se na vsakem našem shodu nabralo vsaj toliko novih naročnikov, kot v Rihenbergu.

Porotno zasedanje v Gorici ki bi se imelo vršiti v pondeljek in torek ta teden, se ni vršilo. Obe toženi stranki ste namreč prosile za delegacijo drugega sodišča, t. j. želijo si priti pred drugo porotno klop »Soča« in njen urednik gledata najbrže na ljubljanske porotnike.

Na goriškem pokopališču je dan za dnevom zmanjkovalo cvetic po grobeh, ta tatinska roka je bila dlje časa skrita, konečno je vendar policija zasačila neko žensko, ki je tudi bila kaznovana z zapornom 3 dni.

V Ajdovščini bo prodajal g. A. Čašagrande od 28. t. m. dalje »Slovenca« in »Novi Čas«.

Umor. — V nedeljo zjutraj so našli v podgorskem hribu mrtvega moža, v katerem so spoznali Štefana Brešan iz Ločnika. Ranjki je bil ustreljen v trebuh, glavo ima razbito, gotovo s puškinim kopitom, uho ima odrezano. Vse to, kakor tudi zelo na široko pomendrana trava na kraju zločina priča, da se je moral vršiti velik boj med ranjkim in pa med zločincem. Vkljub

najvestnejšemu zasledovanju od strani podgorskega c. kr. orožništva, je ostal zločinec doslej neznan. A nadejati se je, da ga kmalu doseže roka pravice. Pokojni Štefan Brešan je zapustil ženo in tri otroke. S kraja zločina je bil prenešen v podgorsko mrtvašnico, odkoder se je vršil v pondeljek pogreb na ločniško pokopališče.

Včeraj je policija razpustila društvo italijanskih visokošolcev in še neko drugo mladinsko italijansko društvo. Vršile so se preiskave v prostorih dotičnih društev. Gre se za iredentizem.

»Pri božji martri«. V Podgori se je ustanovil poseben odbor, ki je prevzel nalogo, napotiti vprašanje glede poprave kapele »pri božji martri« do končne rešitve. Odbor je tozadevne korake že napravil pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici.

30 let službe v Podgori. Z letošnjim šolskim letom je dovršila g. čna Marija Urbanič trideseto leto svojega učiteljskega službovanja v Podgori. Vrta učiteljica in vzgojiteljica vziva med podgorskimi domačimi splošno spoštovanje. Bog jo živi in ohrani!

Tožba radi Jonkovega avtomobila ni še rešena, kot smo poročali zadnjič; do sedaj si je samo komisija ogledala avtomobil, do prave sodne razprave pa še ni prišlo, kar bo sicer trajalo še dalje časa.

Sokolsko nazadovanje. Sokoli vzbujajo zadnji čas sila hrupa zlasti po goriški okolici. Kažeta nam to nastopa v St. Andrežu in Mirnu. Kdo ve kaj te »župe« ne zalezejo liberalcem, ker »Soča« ni z njimi nič kaj zadovoljna. O izletu v St. Andrežu pravi n. pr. da društvo kakor Solkan ni sposobno postaviti niti enega telovadca, da se Kanal, Sempas, Kobarid niso niti udeležili. Iz tega vsa znamenja kažejo, da gre sokolstvo rakovo pot. Drugače tudi ni mogoče! Kdor seje le tuliko, naj misli, da bo zel pšenico.

Udkritje spominske plošče Simonu Gregorčiču se je vršilo v nedeljo na župnišču na Gradišču. Udeležba pri slavnosti je bila velika; žalibog, da je bil na koncu nezogiben ples.

Ministri na Slovenskem. Dr. Trnka, minister javnih del in bivši ministerski preds. Bienerth bodeta letos na letovišču na Bledu.

V Pulju je prišel včeraj neki dunajski zvedenec pregledat blagajno in knjigovodstvo tamošnje mestne hranilnice. Kakor so zavozili kamoraši celo mestno gospodarstvo, tako tudi pri vodstvu hranilnice niso bili vzorni. Poznavalci razmer pravijo, da je pričakovati iznenadenj.

Italijanski učitelji so hoteli imeti letos svoje zborovanje v Pulju. Vlada jim je pa to namero preprečila in shod prepovedala.

Na Dunaju se vrši ta teden mednarodno tekmovalno letanje zrakoplovcev. Ze prvi dan je bilo nekaj nesreč; trije aviatiki so padli s svojimi stroji na zemljo, a k sreči se ni noben smrtno ranil. Avstrijec nadporočnik Blaške je s svojim strojem dosegel najvišjo večino, kot še noben drugi letalec; dosegel je namreč višino 3360 metrov. V takih višinah je kljub poletnemu

solncu hud mraz zato so tudi zrakoplovci ko letajo po zraku, oblečeni še bolj gorko kot mi po zimi.

Strašen umor. Pred kratkim umrli župnik Hrovatin je užitek celega svojega premoženja zapustil svoji kuharici Katri Kristan, ki je zivela v Trebčah pri svojih sorodnikih, katerim bi po njeni smrti pripadlo celo premoženje. Ker so pa bili ti v denarnih stiskah, a denarja niso mogli nikjer vdobiti je domaci nečak g. župnika sklenil umoriti Katro Kristan in si tem potom pridobiti še precej veliko premoženje. Po zvijači jo je dne 19. t. m. privabil v sobo, jo napadel z nožem in ji prizadel nad 20 smrtnih ran. Ko je izvršil svoje nečloveško dejanje, se je sam predstavil oblasti.

S pokvarjenimi sardinami se je zastrupilo deset oseb. Iz Turina se poroča, da je obolelo na znakih zastrupljenja 10 oseb, ki so jedle pokvarjene sardine. Med zastrupljenimi osebami so že štiri umrle.

Volitev kandidata za predsedniško mesto v Severni Ameriki se je vršila te dni. Za kandidata republikanske stranke je bil izvoljen z veliko večino sedanji predsednik Iatt nasprou Roosveltu, ki je propadel; tedaj kandidira za predsednika Roosvelt sem na svojo roko.

Pri zadnji avtomobilni dirki je prišlo brez pik spet na Dunaj 24 avtomobilov, t. j. 24 avtomobilov je prestalo vožnjo vsakega najmanjšega pogreška.

Davek na avtomobile je vlada sklenila upeljati. Ta davek bo še precej visok.

Tolminsko okrajno glavarstvo hodi čudna, nerazumljiva pota! V nedeljo dne 16. t. m. bi se imel vršiti javen ljudski shod kot protest na bogokletno pisavo »Soča«. Sklicatelj shoda je v pravem času naznanil shod glavarstvu, ki je pa celo stvar zavleklo in poslalo dovoljenje za ta shod 3 ure pozneje kot bi se imel shod vršiti. Govorj se celo, da so nekateri uradniki še naprej vedeli, da ne bo prišlo dovoljenje v pravem času. Ne maramo očitati gospodu glavarju ničesar, čudno se pa nam zdi, da so njegovi podrejeni gospodje komisarji bili ravno pri dovolitvi tega shoda tako »pozabljivci« in da so bili nekateri gospodje uradniki o tej »pozabljivosti« že v naprej dobro podučeni. Sicer se pa vsako neprijetno reč prav rado pozablija. To bodo tudi gospodje uradniki, ki shode dovoljujejo prav dobro vedeli. Upamo pa zatrdno, da se to v drugič ne pripeti več! Potem pa vporabimo druga sredstva, ki bodo omogočila shod, če tudi proti volji raznih podrejeni gospodov uradnikov.

Grozna nesreča pri avtomobilni dirki.

Pri takih dirkah, kot smo jo imeli zadnje dni v Avstriji se vedno pripeti kaka manjša ali večja nesreča. Sedanja dirka je žalibog zahtevala dve človeški žrtvi. Nesreča se je pripetila na sledeči način: Dirke se je udeležil tudi bogati lastnik tovarne Fischer iz Berolina, hotel je, da pride na vsak način prvi do cilja, zato je ukazal šoferju da mora voziti zelo hitro. V takem hudem diru se mu je že prvi dan zlomila

zmet (šušta) pri vozu, a kljub temu je ukazal voziti naprej. Na Učki gori v Istri, je na ravno vsled zlomljene zmeti voz popolnoma odpovedal in drvil po strmini, dokler ni s vso močjo zaletel v občestno skalo tako, da je bila skala poškrbena z možgani. Žena Fischerjeva je bila mrtva takoj, med tem ko je Fischer živel še par minut. Huzarski ritmoister Waitzel, ki je bil tudi v vozu, se je tudi poškrbena, a ne nevarno. Šofer je pa ostal nepoškodovan. Koi po nesreči so prišli rešilni vozovi z zdravniki, ki so obvezali ranjenega Waitzel in poskrbeli prevoz umrlih Fischer. Tako je lahko miselnost in častihlepnost po prvenstvu zahtevala dve človeški žrtvi. Zakonska Fischerja zapuščata tri nedorasle otroke.

Za dijaško mizo dal g. Anton Simič oskrbnik o priliki 25 letnice službovanja 5 K.

Za novo cerkev v Drežnici g. Marija Makuc, Solkan 2 K.

Izgubljen plašč. Pri glavni vaji »Domna« dne 14. t. m. je v Centralu zgubila neka oseba dežni plašč »pelerino«, ki se nahaja sedaj v našem upravnistvu. Kdor jo je izgubil naj se oglasi pri upravnistvu.

Iz Trsta in Istre.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu. Lep namen ima ta zavod: skrbeti za brezposelne služkinje proti mali odškodnini. Ta zavod se je, kakor smo nekoč poročali, popolnoma poliberalil. Liberalne dame so duhovniku, ki je kot nadzornik deloval pri zavodu, pokazale vrata. Predsednica je rekla na občnem zboru, da stoji brezverec in revolucionarec Ferrer tako visoko, da mu ona ni vredna jermen na črevliih odvezati. Govori se, da vodstvo zavaja dekleta k plesu, jih nagovarja k vstopu v Narod. delavsko organizacijo, ki skrbi za duševno, telesno in narodno izobrazbo deklet s tem, da prireja plesne nedelje za nedeljo. Na ta način dekleta trpe moralno in gnotno škodo, izgubljajo počtenje, zapravljajo denar. Po mnenju liberalnih dam je menda to delo za narod!

Občni zbor hranilnice in posojilnice v Boljuncu se bo vršil dne 29. junija 1912 ob 4. uri popoldne v prostorih Hranilnice in posojilnice v Boljuncu. Dnevni red: I. Poročilo načelstva. II. Poročilo nadzorstva. III. Odobritev računskega zaključka za leto 1911. IV. Volitev načelstva. V. Volitev nadzorstva. VI. Slučajnosti. K obilni vdeležbi vabi načelstvo.

Sv. Križ pri Trstu. »Slomškova slav-nost«, katero je priredila preteklo nedeljo tukajšnja podružnica Slov. Straža je izbadla zelo povoljno. Ako upoštevamo, da je strankarstvo pri nas precej razvito, ne more nobena stranka računati na izredno veliko vdeležbo. In vendar navzlic temu dejstvu in pa tudi vročini, ki je vladala v Ivorani g. Maganje, je bila vdeležba številnejša, kot se je pričakovalo. Obazili smo veliko gostov od vseh strani n. pr. iz Trsta, Rojana, Skednja, Nabrežine, Šempolaja, Zgonika itd. Kar nas je posebno veselilo, je bilo lepo število mož, ki so prišli od d a l e č počastiti našo prireditev in se

svojo navzočnostjo odobravat naše delovanje za krščansko prosveto.

O Slomšku in njegovem dalekosežnem delovanju za Slovence je temeljito in navdušeno govoril č. g. Švara iz Šempolaja. Vznešenimi besedami je priporočal naj se tudi primorski Slovenci oklenejo Slov. Straže, ki v Slomškovem duhu deluje za obmejne Slovence.

Igro »Dve Materii« so proizvajale članice tukajšnje nove Mar. Družbe tako precizno, tako izborno, da so žele pohvalo tudi od mnogih igralk, ki so prišle nalašč od drugod k naši veselici. Seveda gré tukaj posebna zahvala gospici režiserki, vrtnarici Juliji Virk, da je tako dovršeno izvežbala dekleta.

Nekaj na ni bilo, kakor bi moralo biti. Scenerija je bila nepopolna. Dvorana in oder, kjer se je igralo nista društvena, ampak zasebna last in je bila še tisti večer poprej v istem prostoru zasebna zabava. Zato ni bilo možno v nedejo vse pripraviti: igralk niso mogle imeti niti ene glavne vaie ob popolnoma opremljenem odru. Zato je bil njih sigurni nastop še bolj hvalevreden.

Naši vrli prijatelji, člani in članice kat. sl. iz društva iz Nabrežine so nas zopet razveselili s tamburaniem in lepim petjem za kar jim bodi izrečena srčna hvala.

Cerkvena slavnost na praznik sv. apostolov Petra in Pavla bo naibže tudi letos privabila v Sv. Križ veliko gostov, ker se splošno priznava, da na celim Krasu ni tako sijajne procesije presv. R. T., kakor je pri nas.

Iskre.

Framasoni, prijatelji naših liberalcev, so imeli dne 20. in 21. sept. 1911 svoj tajen sestanek v Rimu, kjer so se sešli prostozidari vseh dežel. Glavna razprava se je vršila o boju proti »klerikalizmu«. Po teh sklepih se mora odstraniti papež, jezuiti in nune kakor tudi druge redovnike pogonati iz dežele; cerkveno »premoženje ukrasti, iz šole izgnati verski nauk. Vsi ti sklepi so bili sprejeti! In potem pravijo naši liberalci, da oni ne napadajo vere, ko jim vendar njihovi vrhovni poveljniki ukazujejo izvrševati te bogokletne sklepe.

VINO,

motno, zavreto, pokvarjeno se popravi. Prosi se mal vzorec prinesiti ali poslati.

Naslov pove upravnistvo »Novega časa«.

Čevljarji pozor!

Ne bo se kesal, kdor hoče kupiti, skoraj nov tudi za znotranje šivanje pripraven **čevljarski šiv. strol**, ki se proda po nizki ceni. Pogojno tudi na mesečne ali trimesečne obroke. — Pojasnila daje France Klajnšek, Dol. Cerovo, p. št. Ferjan pri Gorici.

PETER LUKMAN,

krojač v Gorici

Križna ulica šte. 8 (Via della Croce) priporoča

slavnemu občinstvu iz mesta in dežele svojo

krojaško delavnico
Točna postrežba. Cene zmerne.

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehničnim obratom

ANT. CERNIGOJ

GORICA TRZASKA CESTA št. 18.

Izdeluje: Cerkvene oprave oprave klopi, spovednice, klečalnike. — — — — —
Stavbena dela okna, vrata, podovi. — — — — —
Zaloga pohištva omare, mize, postenje, stolice, okvirje, blazine in žuste. — — — — —
Zaloga: Strugorških in rezbarskih izdelkov. — — — — —

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 37
Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste. 19

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop. št. 20

Josip Oberdank

tovarna sodavice in pokalc

pri Sv. Luciji ob Soči. — Zaloga v Kanalu pri gosp. ADALBERTU IVANČIC.

Priporoča se gg. gostilničarjem za obila naročila. Za dober izdelek se jamči.

Cene konkurenčne.

Postrežba na dom.

Duhovska Zveza v Gorici

sklicuje po določilu § 29 društvenih pravil

splošni shod vseh udov

na dan 4. julija 1912 ob 10h uri predpoldne
v stekleni salon v „CENTRALU“ v Gorici.

Na shodu se bo obravnavalo o praznovanju odpravljenih praznikov; o pismenem občevanju z „Montom“ in o javnih nastopih M. D.

Predsednik.

Naznanilo preselitve.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem preselil trgovino in delavnico, s Corso G. Verdi 26

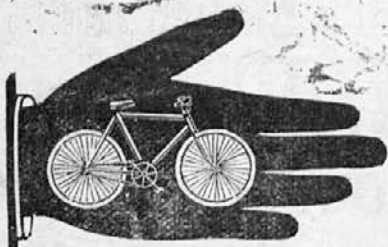
v Gosposko ulico št. 16

in se tem potom slavnemu občinstvu uljudno priporočam še za nadaljno naklonjenosti. Bilježim z odličnim spoštovanjem

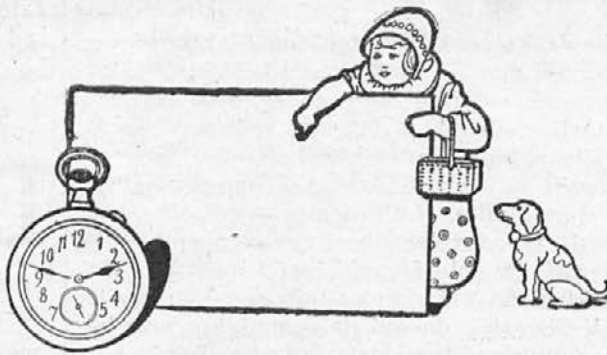
ALEKSANDER AMBROŽIČ,

urar in trgovec z zlatnino, srebrnino in optičnimi predmeti.

Ignac Šuligoj

Sv.
Lucija
ob
Soči

priporoča najboljše ure, šivalne stroje in najznamenitejših tvornic kolesa „Puch“. — Vse po najnižjih tvorniških cenah. Sprejema tudi popravila. Večletna garancija za nove in popravljene predmete.

Kdor noče verjeti, naj se prepriča, da ukupi najboljše in najceneje: ure, srebrnino, zlatenino, šivalne stroje vseh sistemov, orkestrijone in druge predmete vse z garancijo pri urarju

M. ŠULIGOJ v Gorici Barriera 43

blizu drž. kolodvora v lastni hiši.

Vsa popravila izvršuje točno, solidno in po najnižjih cenah.

Edina zaloga najboljših
sesalk za gnojnice

navadnih in raztezajočih od
3 m do 4.80 m. Cene od
50 do 80 K.

Razpršilnike vsake
vrste od 4 do 12 K.

Pinter & Lenard

v Gorici, Raštelj štev. 7 -- 8.

V. ZNIDARČIČ & DR.

stavb. tvrdka

v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrstne načrte, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Wesfal-trope patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221.

Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja z vedno isto temperaturo. Št. 21

Vid Rojic v Gorici,

Raštelj št. 23

priporoča svojo krojaško delavnico, posebno čast, duhovščini za talarje in v to stroko spadajoča dela.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHALJ TURK

GORICA — Na Koru št. 6. — GORICA

priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po zmerni cenah! Št. 4—

Čevlji za birmance in botre

barvani in črni najraznovrstnejših krojev in kož, ličnega dela, in najboljšega blaga, ter trpežni čevlji za delo, se dobe po nizkih cenah v prodajalnah

„Čevljarske zadruga v Mirnu“
v Gorici na Starom trgu št. 1.

V Trstu Barriera vecchia 38, Via dei Rettori 1. — V Splitu ul. Staroga suda.

V zalogah vedno sveže blago.

Mirodilnica, Papirnica in Tovarna šolskih zvezkov

KOŽNAR & C. - GORICA

Velika zaloga vsakovrstnih suhih in oljnatih barv, ter vseh v to svrhu spadajočih predmetov.

Zaloga angl. vitrijola in sicil. žvepla, mineralnih vodá, kemičnih pridelkov itd. itd.

Zaloga vsakovrstnih knjig in šol. potrebščin, ter raznovrstnega uradnega in ovojnega papirja, pap. vrečic. Velika izbira umetniških razglednic.